

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostně právní

Katedra kriminální policie

**Operativně pátrací činnost a kriminální
zpravodajství v problematice projevů extremismu**

Bakalářská práce

**Operational Search Activity and Crime Reporting in the
Problematic of Manifestations of Extremism**

VEDOUCÍ PRÁCE

plk. v.v. Mgr. Fiedler Vlastimil

AUTOR PRÁCE

Helena KEPŠTOVÁ

Praha

2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci na téma „Operativně pátrací činnost a kriminální zpravodajství v problematice projevů extremismu“ vypracovala zcela samostatně a veškeré podkladové zdroje uvádím v seznamu použité literatury.

V Hostivicích dne

Helena KEPŠTOVÁ

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat především plk. v.v. Mgr. Vlastimilu FIEDLEROVI za odborné vedení práce, poskytnutí cenných rad, poskytnuté konzultace, včasné reakce, pohotovou komunikaci, trpělivost, ochotu a za strávený čas při korekci práce.

ANOTACE

Bakalářská práce má tři části, ve kterých se zabývá operativně pátrací činností a kriminálním zpravodajstvím v problematice projevů extremismu. První část předložené práce obsahuje vysvětlení pojmu extremismus; příčiny politického, ekologického, náboženského a etnického charakteru extremismu a základní definování a vývoj současných extremistických hnutí, organizací či uskupení. Druhá část je zaměřena na operativně pátrací činnost a ucelený systém speciálních postupů a metod při používání podpůrných operativně pátracích prostředků a operativně pátracích prostředků; na protiprávní projevy a trestnou činnost spojenou s extremismem a na příkladné znázornění činnosti orgánů činných v trestním řízení. Ve třetí části bude provedena analýza.

KLÍČOVÁ SLOVA

operativně pátrací činnost * problematika projevů extremismu * pojem extremismus * trestný čin * právní kvalifikace * protiprávní projevy * předsudečná nenávisť

ANOTATION

The thesis has three parts in which it deals with the operational search activity and crime reporting in the problematic of manifestations of extremism. The first part of the submitted thesis contains the explanation of the word extremism; causes of political, ecological, religious and ethnic nature of extremism and basic definition and development of the current extremist movements, organizations or groups. The second part is focused on the operational search activity and comprehensive system of special procedures and methods using supporting operational search means and operational search means; on the unlawful acts and criminal activities connected with extremism and on the exemplary representation of the activity of law enforcement agencies. In the third part, analysis will be conducted.

KEYWORDS

operational search activity * problematic of manifestations of extremism * the term extremism * crime * legal definition * unlawful acts * prejudiced hatred

OBSAH

ÚVOD	7
1 POJEM EXTREMISMUS	8
1.1 Pojem extremismus z pohledu Policie ČR a MV ČR	9
1.2 1.3 Pojem extremismus z pohledu BIS	10
2 DĚLENÍ EXTREMISMU	12
2.1 Pravice a levice.....	12
2.1.1 Pravicový extremismus.....	13
2.1.2 Levicový extremismus.....	14
2.1.3 Totalitní režim	15
2.2 Ekologický extremismus	16
2.3 Náboženský extremismus.....	17
2.4 Etnický extremismus	18
3 ZÁKLADNÍ DEFINOVÁNÍ IDEOLOGIÍ SOUČASNÝCH EXTREMISTICKÝCH HNUTÍ, ORGANIZACÍ ČI USKUPENÍ	19
3.1 Hlavní bezpečnostní hrozby a rizika pro ČR.....	20
3.1.1 Extremistické hnutí, organizace či uskupení v roce 2016 a 2017	21
3.2 Projevy „předsudečné nenávisti“	25
3.2.1 Extremistické hnutí, organizace či uskupení v roce 2018 a 2019	26
3.2.2 Extremistické hnutí, organizace či uskupení v roce 2020 a 2021	29
4 OPERATIVNĚ PÁTRACÍ ČINNOST	33
4.1 Podpůrné operativně pátrací prostředky.....	34
4.2 Operativně pátrací prostředky	36
4.3 Odposlech a záznam telekomunikačního provozu	38
5 PROTIPRÁVNÍ PROJEVY A TRESTNÁ ČINNOST SPOJENÁ S EXTREMISMEM	41
5.1 Právní kvalifikace dle § 403 a 404 TrZ	43
5.1.1 Skutková podstata	45
5.2 Příklad překvalifikování trestného činu	46
5.3 Příklady typicky používaných operativních postupů	48
6 ANALÝZA	55

6.1	Způsob rozhodování soudů	55
6.2	Uložené tresty	56
6.3	Pachatelé	57
6.4	Trestné činy	58
	ZÁVĚR	61
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	62
	SEZNAM GRAFŮ	65

ÚVOD

Tato práce se bude zabývat břemenem extremismu dopadajícího na složky orgánů činných v trestním řízení. Aby bylo možné vytvořit představu o tlaku extremistického břemena, bude cílem úvodní části vysvětlit pojem problematického extremismu z pohledu bezpečnostních složek a vybraných ústředních orgánů státní správy. Kromě toho uvede příčiny extremistického charakteru prohloubené do kompendia ideologií současného vývoje hnutí, organizací či uskupení vytvářených extremisty.

Militantní přístup složek k tlaku extremistického břemena striktně regulují kogentní právní normy. To, jak se projevují při zjišťování protiprávních projevů a trestné činnosti spojené s extremismem, bude cílem znázorněných příkladů z praxe soudů a příkladem používaných operativních postupů policejního orgánu, který bude vycházet z uceleného systému operativně pátrací činnosti a prostředků. Konkrétní příklady navazují na teoretickou část a uvádějí ji do praxe.

Závěrečná část této bakalářské práce bude patřit analýze, jež bude doprovázená grafickým znázorněním. Jejím cílem bude znázornit, jak se orgány činné v trestním řízení dokázaly vypořádat s tlakem extremistického břemene a jejich militantním přístupem k nim, zejména získáním údajů z rozboru soudních dokumentů.

1 POJEM EXTREMISMUS

Pojem extremismus nemá v současné době jednoznačnou definici, pro tuto práci na něj bude nahlíženo z pohledu bezpečnostních složek a vybraných ústředních orgánů státní správy.

Největším zástupcem bezpečnostních složek, které se zabývají problematikou extremismu, jsou složky Policie České republiky (dále jen Policie ČR) a Bezpečnostní informační služby (dále jen BIS), které současně tvoří zástupce zpravodajských služeb České republiky (dále jen ČR). Z vybraných ústředních orgánů státní správy se problematikou extremismu zabývá především Ministerstvo vnitra České republiky (dále jen MV ČR), ale také i například Ministerstvo spravedlnosti České republiky (dále MSp ČR).

Je třeba zmínit také i jiné orgány, které se problematikou extremismu zabývají. Můžeme je nalézt v jednotlivých výročních zprávách o extremismu vydaných MV ČR. Například výroční zpráva „*Informace o problematice extremismu na území České republiky v roce 2007*“ představuje souhrnný pohled orgánů státní správy, které se na její přípravě podílely. Jsou jimi zástupci BIS; Úřadu pro zahraniční styky a informace; Vojenského zpravodajství; Policie ČR; Ministerstva zahraničních věcí, Ministerstva spravedlnosti, Ministerstva obrany, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstva kultury, Ministerstva práce a sociálních věcí; Nejvyššího státního zastupitelství a Rady vlády ČR pro lidská práva.¹

V další výroční zprávě vydané MV ČR „*Zpráva o extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2021*“ přispěli podkladovými materiály zástupci zpravodajských služeb; Policie ČR; Ministerstva spravedlnosti a obrany; Nejvyššího státního zastupitelství a Generální inspekce bezpečnostních sborů².

---

¹ MV ČR. *Informace o problematice extremismu na území České republiky v roce 2007* [online]. Praha: MV ČR, 2008, s. 1 [cit. 2022-09-20]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/zprava-o-problematice-extremismu-2007.aspx>

² MV ČR. *Zpráva o extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2021* [online]. Praha: MV ČR, 2022, s. 4 [cit. 2022-09-20]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/zprava2021-pdf.aspx>

Z počtu výše jmenovaných státních složek si lze povšimnout, jak je problematika extremismu rozšířená. Mnoho státních složek si v této problematice najde své uplatnění dle svých individuálních zákonných postupů. To může být také důvod, proč se neuplatňuje žádná obecná definice a nechává se tak prostor, aby si jednotlivé státní složky pojem extremismus definovaly samostatně.

1.1 Pojem extremismus z pohledu Policie ČR a MV ČR

Vymezení pojmu extremismus lze nalézt ve „Zprávě o problematice extremismu na území České republiky 2002“, kterou připravilo MV ČR ve spolupráci s MSp ČR.³ Vymezení pojmu ve výroční zprávě z roku 2002 používá MV ČR dosud, to potvrzuje například výroční „Zpráva o extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2021“, která obsahuje totožné vysvětlení.⁴

Policie ČR na svých webových stránkách uvádí pouze část pojmu vydaného MV ČR. Společně definují pro své účely pojem extremismus takto:

„Pojmem extremismus jsou označovány vyhraněné ideologické postoje, které vybočují z ústavních zákonných norem, vyznačují se prvky netolerance a útočí proti základním demokratickým ústavním principům, jak jsou definovány v českém ústavním pořádku.“⁵

„Mezi tyto principy patří:

- *úcta k právům a svobodám člověka a občana (čl. 1 Ústavy),*
- *svrchovaný, jednotný a demokratický právní stát (čl. 1 Ústavy),*
- *nezměnitelnost podstatných náležitostí demokratického právního státu (čl. 9 odst. 2 Ústavy),*
- *svrchovanost lidu (čl. 2 Ústavy),*

---

³ MV ČR. *Zpráva o problematice extremismu 2002* [online]. Praha: MV ČR, 2002, s. 1 [cit. 2022-09-20]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/extremismus-zprava-o-problematice-extremismu-2002.aspx>

⁴ MV ČR. *Zpráva o extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2021*, s. 5 [online]. Praha: MV ČR, 2022 [cit. 2022-09-20]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/zprava2021-pdf.aspx>

⁵ POLICIE ČR. *Co je extremismus? Policie.cz* [online]. © 2022 [cit. 2022-09-20]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/ncoz-extremismus-co-je-extremismus.aspx>. Srovnej: ODBOR BEZPEČNOSTNÍ POLITIKY. *Co je extremismus*. In: *Mvcr.cz* [online]. 25. 11. 2010 [cit. 2022-09-20]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/co-je-extremismus.aspx>

- *volná soutěž politických stran respektujících základní demokratické principy a odmítajících násilí jako prostředek k prosazování svých zájmů (čl. 5 Ústavy),*
  - *ochrana menšin při rozhodování většiny (čl. 6 Ústavy),*
  - *svoboda a rovnost lidí v důstojnosti a právech, nezadatelnost, nezcizitelnost, nepromlčitelnost a nezrušitelnost základních práv a svobod bez rozdílu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického nebo jiného smýšlení, národního a sociálního původu, příslušnosti k národnosti nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení (čl. 1, čl. 3 Listiny základních práv a svobod).“⁶*
- „Extremistické postoje jsou způsobilé přejít v aktivity, které působí, ať již přímo, nebo v dlouhodobém důsledku, destruktivně na stávající demokratický politicko-ekonomický systém, tj. snaží se nahradit demokratický systém systémem nedemokratickým (totalitním nebo autoritářským režimem, diktaturou, anarchií).“⁷*

1.2 1.3 Pojem extremismus z pohledu BIS

BIS vymezuje pojem extremismu pouze v jedné výroční zprávě, a to ve zprávě z roku 1996 a 1997. Pro své účely ho pak definuje tímto způsobem:

„Pro krajně vyhrocené, demokratickému systému nepřátelské postoje, názory, ideologie, které se objevují v pozadí destruktivních aktivit, se vžil termín extremismus. Konkrétní nežádoucí, resp. nebezpečné záměry, aktivity a metody (násilné, politické aj.), jejichž účelem je realizace konkrétní ideologie a zničení či destabilizace demokratického systému, jsou označovány souhrnným pojmem subverze.“⁸

---

⁶ POLICIE ČR. Co je extremismus? *Policie.cz* [online]. © 2022 [cit. 2022-09-20]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/ncoz-extremismus-co-je-extremismus.aspx>. Srovnej: ODBOR BEZPEČNOSTNÍ POLITIKY. Co je extremismus. In: *Mvcr.cz* [online]. 25. 11. 2010 [cit. 2022-09-20]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/co-je-extremismus.aspx>.

⁷ Tamtéž.

⁸ BIS. *Výroční zpráva Bezpečnostní informační služby za rok 1996 a 1997* [online]. Praha: BIS, 1998, s. 6–7 [cit. 2022-09-20]. Dostupné z: <https://www.bis.cz/public/site/bis.cz/content/vyrocnizpravy/zprava-o-cinnosti-za-rok-1996-a-1997.pdf>

Výše uvedený odstavec předchází ve výroční zprávě tento odstavec:

„Ze znění § 5 odst. 1 zákona č. 153/1994 Sb. vyplývají základní tematické okruhy a zaměření práce BIS:

- 1) *§ 5 odst. 1 písm. a), tj. informace o záměrech a činnostech namířených proti demokratickým základům, svrchovanosti a územní celistvosti České republiky, kdy BIS v rámci svého zákonného vymezení sleduje aktivity, které přímo, nebo ve svých důsledcích, mohou ohrozit nebo poškodit oprávněné zájmy státu, tj. zachování ústavního pořádku, svrchovanosti, územní celistvost, zajištění bezpečnosti státu, veřejnou bezpečnost, ochranu důležitých ekonomických a politických zájmů, výkon činností státu, práva a svobody druhých a ochranu života nebo zdraví osob. Patří sem i sledování jinak legálních cílů, realizovaných pomocí prostředků neslučitelných s Ústavou a zákony ČR.“⁹*

Ostatní výroční zprávy až do zprávy za rok 2012 obsahují aktuální scénu v problematice projevů extremismu za jednotlivá léta, vymezení samotného pojmu se už ale neopakuje. Dále pak ve výroční zprávě za rok 2013 a ve všech následujících pojem extremismus BIS nepoužívá.

---

⁹ BIS. *Výroční zpráva Bezpečnostní informační služby za rok 1996 a 1997* [online]. Praha: BIS, 1998, s. 6–7 [cit. 2022-09-20]. Dostupné z: <https://www.bis.cz/public/site/bis.cz/content/vyrocnizpravy/zprava-o-cinnostech-za-rok-1996-a-1997.pdf>

2 DĚLENÍ EXTREMISMU

Extremismus se projevuje více či méně systematickou a organizovanou aktivitou. Používá v ní verbální, grafickou či fyzickou činnost, kterou doprovází extremistické ideologie zorganizovaných jedinců. Tyto aktivity mají nejčastěji charakter narušování veřejného pořádku, napadání osob a poškozování majetku nebo propagaci idejí, jež jsou v rozporu se základy právního řádu.¹⁰

Extremistická aktivita používá legální, ale i nelegální prostředky v prosazování své ideologie. Z toho vyplývá, že ne každá extremistická aktivita používá prostředky, které vedou proti demokratickému základu státu, ale kriminálním deliktem se extremismus stává tehdy, dojde-li k naplnění skutkové podstaty některého trestného činu.¹¹

Extremismus je považován za fenomén, který je vyvolán různými příčinami. Pro tuto práci budou uvedeny příčiny politického (krajní pravice a levice), ekologického (environmentálního), náboženského a etnického charakteru extremismu.¹²

2.1 Pravice a levice

Pravice a levice se zařazují do politického extremismu. S krajní pravicí a levicí se uvádí také pojmy pravicový a levicový extremismus, které jsou nejčastěji užívanou problematikou v mediálním prostředí, proto je důležité, aby byly tyto pojmy upřesněné.

Z výše vymezeného pojmu extremismu lze pochopit, že jakákoli ideologie nebo aktivita, která směřuje proti stávajícímu politickému systému jako takovému a klade si za cíl jeho likvidaci a následné nahrazení vlastní alternativou, může být nedemokratická, diktátorská a může porušovat lidská práva.¹³

---

¹⁰ KUPKA, Petr, LARYŠ, Martin a Josef SMOLÍK. *Krajní pravice ve vybraných zemích střední a východní Evropy*. Brno: Masarykova univerzita, 2009, 16–17. ISBN 978-80-210-4845-4.

¹¹ Tamtéž.

¹² Tamtéž.

¹³ CHARVÁT, Jan. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha: Portál, 2007, s. 9. ISBN 978-80-7367-098-6.

Bude tedy vybrána alternativa, která vede proti dnešnímu chápání demokratického ideálu, a bude zvolen totalitní nebo autoritářský způsob vlády, jaký byl typický pro bývalé režimy.

2.1.1 Pravicový extremismus

Současná podoba pravicového extremismu v České republice je ovlivněna zásadním způsobem totalitními ideologiemi první poloviny 20. století. Klíčovými ideologiemi, které měly výrazný vliv na vznik a formování subjektů pravicového extremismu, jsou nacismus a fašismus.¹⁴

Nacistická a fašistická ideologie vznikly během 20. let minulého století, jejich největší rozkvět nastal v době před 2. světovou válkou a v jejím průběhu. Po válce byly oba směry v řadě zemí zakázány. Po pádu fašistického režimu v Itálii a nacistického v Německu došlo k mezinárodnímu odsouzení fašismu i nacismu, ale hnutí inspirovaná těmito ideologiemi opět nabírají na síle. Přívrženci období Mussoliniho vlády v Itálii a Hitlerovy vlády v Německu nezmizeli. Nezmizely ani myšlenky samotné, od konce války se neustále objevují různé skupiny, které obě ideologie podporují, snaží se je vzkřísit a navazovat na ně.¹⁵

Výrazný a společný prostředek ve fašistické Itálii a nacistickém Německu byl militarismus. Hitler i Mussolini zakládali, budovali a rozšiřovali ozbrojené složky, které představovaly nástroj k upevnění mocenské pozice a prostředek k odstranění a eliminaci opozice a politických nepřátel. Nacismus a fašismus shodně přijaly koncept diktatury jedné strany, jiné politické subjekty byly nepřípustné a byly nekompromisně likvidovány. Ekonomika byla přímo podřízena státu, obyvatelstvo muselo přijmout diktát jedné strany, odpor nebo protest nebyl akceptován.¹⁶ Oba politické systémy potíraly opozici za použití ozbrojených sil a zřízených militantních institucí. Političtí oponenti byli zatýkáni, vězněni, vražděni, případně transportováni do koncentračních táborů.¹⁷

---

¹⁴ VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Extremismus a společnost*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017, s. 52. ISBN 978-80-7380-65-1.

¹⁵ Tamtéž, s. 52.

¹⁶ Tamtéž, s. 85.

¹⁷ Tamtéž, s. 85–86.

Základní rozdíl mezi nacismem a fašismem je jednoznačný v přístupu k rasové otázce. Pro fašismus nikdy nebyla prioritní rasistická ideologie, nejvýznamnější roli představoval stát. Pro nacismus byla oproti tomu klíčová otázka rasy, podstatu nacistické ideologie tvořila víra v nadřazenost árijské rasy. Preferoval rasovou nenávisť, hlásal přirozenou, nezvratnou, biologicky předurčenou nerovnost mezi lidmi.¹⁸

2.1.2 Levicový extremismus

Řada odborníků se shoduje na skutečnosti, že dva základní ideologické proudy levicového extremismu tvoří ideologie komunismu a anarchismu.¹⁹

Komunismus je především politická ideologie, která požaduje společné vlastnictví a odmítá třídní rozdíly mezi lidmi. Jeho přívrženci a zastánci jsou označováni jako komunisté, zpravidla se sdružují do politické strany, často pojmenované jako komunistická.²⁰

Samotný termín „komunismus“ představuje středový pojem spojený v zásadě s marxistickými kořeny. Lze mu podřadit tak odlišné ideologické směry jako stalinismus či maoismus. Komplikovanost terminologie se zvyšuje kvůli odkazům k některým nemarxistickým proudům, jako jsou např. komunistické křesťanství, utopické myšlení nebo anarchismus. Vzhledem ke složitosti vymezení nelze tvrdit, že lze komunismus popsat. Z politologického hlediska se to označuje za chybné a musí se vždy přesně specifikovat, o jaký konkrétní „komunismus“ jde.²¹

Druhým křídlem současného levicového extremismu je anarchistické hnutí, navazující na historická učení anarchismu, která se zrodila v průběhu 19. století. Jedná se o myšlenkový směr, který nikdy nenalezl uplatnění v reálném životě, nebyl schopen prosadit se ve společnosti v globálním měřítku a v dlouhodobém horizontu. Přesto se jedná o učení, které stále má spoustu příznivců a sympatizantů a neztratilo v průběhu staletí na své přitažlivosti. V anarchismu se

---

¹⁸ VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Extremismus a společnost*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017, s. 86. ISBN 978-80-7380-65-1.

¹⁹ Tamtéž, s. 88.

²⁰ Tamtéž, s. 92.

²¹ CHARVÁT, Jan. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha: Portál, 2007, s. 85–87. ISBN 978-80-7367-098-6.

rovněž objevuje násilný prvek, teroristické útoky a agresivní prosazování vlastních idejí, ale nenese si s sebou takové stigma jako zločiny nacismu a komunismu.²²

Anarchismus je politické hnutí zdůrazňující naprostou svobodu jednotlivce. Odmítá vše, co tomuto ideálu brání, jako jsou stát, autorita, disciplína, pořádek, povinnost apod. Jednotící ideou anarchismu bylo, že společnost může být organizovaná nejlépe bez jakékoliv donucovací moci státu.²³ Jeho základem bylo přesvědčení, že člověk je ze své podstaty spíš dobrý než špatný a zároveň spíš rozumný, nikoliv nerozumný. Dokáže se tedy řídit sám a nepotřebuje k tomu žádnou zvláštní instituci, jako je stát s jeho donucovacím aparátem.²⁴

Oba politické systémy, tedy pravicový a levicový, k uplatňování své moci používaly brutální násilí při zacházení s lidmi. Ve společnosti panoval obrovský strach, beznaděj, ztráta empatie, morálky a vybočování pocitů z normálních kolejí k abnormálním. Oba režimy splňovaly některé prvky totalitních režimů, které zásadně odporují současným demokratickým základům zaručeným Ústavou a Listinou základních práv a svobod. Pro lepší porovnání některých souhrnných prvků bývalých režimů budu uvedeny v závěru u pojmu totalitní režim.

2.1.3 Totalitní režim

Pojem totalitní režim vnikl v průběhu 20. století jako označení specifického typu diktatury. Zpravidla rozeznáváme dva základní typy politických systémů, zařazovaných pod ten pojem. Jedná se o:

- totalitární režim fašistického typu (včetně nacismu)
- totalitární režim komunistického typu.²⁵

Oba systémy mají řadu společných rysů, ale také odlišností. Základním společným znakem je likvidace demokratického systému. Totalitární režim zavádí neomezenou vládu jedné strany či hnutí, v jejímž čele je vůdce. Obyvatelstvo je

---

²² VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Extremismus a společnost*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017, s. 122. ISBN 978-80-7380-65-1.

²³ Tamtéž, s. 112.

²⁴ CHARVÁT, Jan. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha: Portál, 2007, s. 112. ISBN 978-80-7367-098-6.

²⁵ VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Extremismus a společnost*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017, s. 107. ISBN 978-80-7380-65-1.

nuceno přijímat jedinou ideologii. V případě nesouhlasu s režimem dochází k likvidaci těchto skupin obyvatelstva.²⁶

Pro snazší pochopení podstaty totalitarismu je potřeba definovat pojem autoritarismus, jelikož je možné konstatovat, že technika vládnutí totalitního režimu je autoritářská. Autoritarismus představuje politickou organizaci, ve které je jediný držitel moci, ať už osoba, diktátor, nebo strana, která vytváří politickou moc. Samotný termín „autoritářství“ vystihuje spíše strukturu vlády než strukturu společnosti. Totalitní režim používá techniku autoritářství ke svému způsobu vlády s propracovanější důsledností. Snaží se vázat soukromý život, duši a morálku svých občanů ke své ideologii.²⁷

Výčet znaků charakterizujících totalitarismus by měl zohlednit různé formy totalitních režimů. Jako jeden z modelů lze použít následující souhrn typických prvků:

- jediná strana je u moci, řídí stát a společnost a monopolizuje politickou moc;
- dominuje politická vůle režimu vnutit obyvatelstvu země, národu jednu oficiální ideologii;
- veškerá sociální komunikace a masmédiá jsou pod kontrolou státu;
- instituce, sdružení a organizace, včetně spontánních aktivit „občanské společnosti“ jsou podrobeny dozoru a reglementaci státní moci;
- moc používá nástroje teroru policejního a soudního aparátu, kontrolující společnost, udržující ji ve strachu, ale také ideologického a výchovného působení.²⁸

2.2 Ekologický extremismus

Do popředí se dostává nový fenomén, jímž je ekologický extremismus. Často se pro něj užívá zdánlivé synonymum environmentalismus nebo environmentální. Pod environmentalismem si lze představit politické hnutí, které se snaží zlepšit, obnovit nebo alespoň udržet životní prostředí, ve kterém žijeme.

---

²⁶ VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Extremismus a společnost*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017, s. 122. ISBN 978-80-7380-65-1.

²⁷ Tamtéž.

²⁸ Tamtéž, s. 107.

Oproti tomu environmentální se vztahuje k životnímu prostředí. Někdy se můžeme setkat i s environmentálním chováním, jež je zaměřené na to, jak se chovat (popř. nechovat), aby nedocházelo k ohrožení a snižování kvality životního prostředí.

Ekologický extremismus se projevuje činností některých militantně orientovaných ekologických organizací a sdružení za účelem ochránit životní prostředí. Environmentální hnutí prosazují své cíle vedené ekologickými pohnutkami prostředky od těch legálních, společensky přijatelných až po ty nelegální. Dále je třeba zmínit, že ne každá skupina, která se zabývá ekologickými tématy, je i extremistická. Ekologický extremismus je častěji spojován s levicovým extremismem. Především anarchistické organizace považují kapitalismus za příčinu poškozování životního prostředí. Novodobým trendem na extremistické scéně je pronikání environmentalismu do aktivismu krajní pravice.²⁹

2.3 Náboženský extremismus

Náboženský extremismus se projevuje extremistickým jednáním členů nebo příznivců skupiny – zejména sekt nebo náboženských hnutí. Skupiny jsou ovlivněny náboženským zaměřením, jako prostředky extrémistických jednání ke vnuknutí náboženské myšlenky jednotlivci nebo skupině používají psychickou manipulaci s lidmi, psychické násilí nebo jinou formu násilí či jiné závažnější způsoby, které porušují právní řád.³⁰

Největší hrozbou náboženského extremismu jsou sekty. Náboženská sekta tvoří uzavřené seskupení osob stejného náboženského smýšlení s organizovanou strukturou založenou na podřízenosti členů s dogmatickými názory a zásadami.³¹ Její členové žijí zpravidla v komunitě nebo ve společenství pod psychologickým vlivem jedné nebo více osob. Na těchto osobách jsou členové sekty závislí psychologicky nebo i ekonomicky. Aspekty náboženského extremismu sekt tvoří závislost členů na sektě a jejím představiteli, ztráta majetku a kontaktu se společností, odcizení od rodiny, příbuzných a okolí, propadnutí alkoholismu nebo drogové závislosti, psychické problémy až ztráta emocí, sebevražedné jednání až

---

²⁹ VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Extremismus a společnost*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017, s. 22–23. ISBN 978-80-7380-65-1.

³⁰ Tamtéž, s. 20–21.

³¹ Tamtéž, s. 21.

smrt. Být členem některé sekty není hra, ale obětování všeho, co měl člověk v minulosti rád.³²

2.4 Etnický extremismus

Etnický extremismus může být také skryt pod synonymem národnostní extremismus. Možné je zmínit polistopadové moravistické hnutí, kdy se jen jeho minimální část dostala do etnicko-extremistické pozice. Obecně ho však není možné označit za extremistické, protože například skupina hlásající „Nezávislost Moravy a Slezska“ sice požaduje odtržení Moravy a Slezska od Čech a vytvoření samostatného státu, ale na základě demokratických politických metod. Moravistická hnutí od počátku 90. let výrazně utlumila své aktivity, to nám vytváří závěr – v České republice etnický extremismus nemá nějak zásadní význam.³³

---

³² LEBEDA, David. *Úvod do problematiky extremismu. Příručka pro pedagogy*. Praha: Wolters Kluwer, 2013, s. 42–43. ISBN 978-80-7478-394-4.

³³ MAREŠ, M. Moravismus a extremismus. *Středoevropské politické studie* [online]. 2001, 4(4) [cit. 2022-11-06]. ISSN 1212-7817. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/cepsr/article/view/3884/5402>

3 ZÁKLADNÍ DEFINOVÁNÍ IDEOLOGIÍ SOUČASNÝCH EXTREMISTICKÝCH HNUTÍ, ORGANIZACÍ ČI USKUPENÍ

Současné extremistické hnutí, organizace či uskupení jsou dále rozděleny na jednotlivce nebo malé skupinky osob, které pocházejí z konkrétních hnutí, organizací či uskupení. V současné době totiž dochází k rozporům uvnitř těchto ideologií, často se rozcházejí svými názory na to, jak svou ideologii prezentovat veřejnosti a jakými způsoby veřejnost zaujmout, popřípadě jak nové členy přilákat na svou stranu a rozšířit tak svou základnu. To je jeden z největších problémů osob tvořících ideologie ve své víře, jelikož následným rozpadem dochází k úpadkům, případně ke stagnaci v projevech příslušných směrů jednotlivců.

Vzhledem k faktu, že činnosti extrémistického hnutí, organizací či uskupení, jednotlivců nebo malé skupinky osob ve společenském dění upadá či stagnuje, nedochází k vytvoření takového protiprávního jednání, které by naplnilo všechny znaky týkající se problematiky extremismu, tudíž se nemůže takové jednání jednoznačně označit za extremistické. To je také důvod, proč nastala potřebná reakce ze strany MV ČR ve změně názvu výročních zpráv. Označení „Zpráva o extremismu na území České republiky“ využívalo MV ČR v letech 2012–2017. Od roku 2018 došlo ke změně na „Zprávu o extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky“. Tato změna samozřejmě vytvořila i jiné obsahy v jednotlivých výročních zprávách s ohledem na současné dění. Zahrnula do ideologických směrů i jednání, která naplňují jen některé znaky problematiky extremismu, ale zároveň představují ohrožení společnosti nebo vybraných skupin obyvatelstva.

Vývoj současných ideologií bude v této práci uveden za rok 2016–2021, aby byl vytvořen přehlednější obraz problematiky extremismu ve hnutích, organizacích či uskupeních a aby byl znázorněn přechod od politických extrémistů k projevům „předsudečné nenávisti“, kterou tvoří subjekty s obdobnými riziky jako představitelé extremismu.

3.1 Hlavní bezpečnostní hrozby a rizika pro ČR

„Výroční zpráva o extremismu na území České republiky za rok 2016“ se zabývá v části hlavní bezpečnostní hrozbou a riziky pro ČR spočívajících v obecných snahách extremistů štěpit společnost a oslabovat ČR vytvářením oponujících subjektů, jež vycházejí z ekologického, etnického, náboženského či jiného klíče. Na základě těchto klíčů narůstá napětí, objevují se demonstrace a projevy násilí. Projevovat násilí k prosazení svých klíčů mohou také jednotlivci či malé skupinky. Dále mohou vznikat politicky extremistické subjekty s vůdcem, který dokáže sjednotit extremistickou scénu a oslovit další příznivce s následným přejímáním extremistických prvků do politického směru. Hrozbu představuje také vznik extremistických domobran, které se mohou mnohdy nelegálně ozbrojovat a své projevy a aktivity cílit proti určitým skupinám osob vycházejících z jednotlivých klíčů. Vytrvalým zpochybňováním principů pluralitní demokracie a vypouštěním dezinformací si toto snažení klade za cíl oslabení hodnot spojených se západními demokraciemi, narušení transatlantického spojení a vyvolání informačního a hodnotového chaosu.³⁴

„Výroční Zpráva o extremismu na území České republiky za rok 2017“ obsahuje přehled výrazných strukturálních změn v části hlavní bezpečnostní hrozby a rizika pro ČR, jelikož předchozí roky ukázaly, že k šíření nenávisti a útoků vůči odlišným skupinám ve společnosti došlo v relativně krátké době. Hlavní hrozbu už nepředstavují tradiční pravicově extremistické subjekty, ale subjekty xenofobně populistické, které mají výraznější mocenský vliv. Xenofobně populistické subjekty nejsou propojeny s extremisty a oficiálně se distancují od totalitních ideologií, přesto hlásají velmi podobné myšlenky.³⁵ Otevírají politická témata (např. téma imigrace), ke kterým používají způsoby a prostředky, jež budí v lidech pocit nenávisti k určitým skupinám obyvatel, rozdělují společnost a vzniká nedůvěra v demokratické ideály. Svou činností dokážou účinněji a rychleji ovlivňovat veřejnost, a to zejména šířením nenávistných projevů na internetu, které prezentují jako polopravdy

---

³⁴ MV ČR. *Zpráva o extremismu na území České republiky v roce 2016* [online]. Praha: MV ČR, 2017, s. 7 [cit. 2023-02-01]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpráva-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

³⁵ Tamtéž.

a „necenzurovaný“ zdroj informací, v praxi se však jedná mnohdy i účelně o polopravdy a dezinformace. Extremistické a populistické subjekty mají tendenci ovlivňovat i strategické bezpečnostní rozhodnutí, např. členství v NATO a Evropské unii.³⁶

3.1.1 Extremistické hnutí, organizace či uskupení v roce 2016 a 2017

Základní definování současných extremistických hnutí, organizací či uskupení bude vycházet z výročních zpráv o extremismu na území České republiky z let 2016 a 2017.

Mezi hlavní představitele pravicového extremismu patří Dělnická strana sociální spravedlnosti (dále jen DSSS) a Národní demokracie (dále jen ND). Dále tvoří politickou část mládežnická organizace Dělnická mládež (dále jen DM) vycházející z idejí strany DSSS. Dalšími fungujícími subjekty navazujícími na neonacistické hnutí je Generace identity a Pro-Vlast. Svůj význam mají také protiimigrační a protimuslimské hnutí, dále hnutí Svoboda a přímá demokracie (dále jen SPD) v čele s Tomio Okamurou a paramilitární a domobranecké skupiny (dále jen PDS).

Díličím tématem extrémně pravicových subjektů bylo nadále téma migrace, kritika a protesty proti členství ČR v Evropské unii, NATO a proti tuzemské reprezentaci jako celku. Nenávistné projevy extremismů byly vedeny také proti ochráncům lidských práv a pracovníkům, kteří se angažovali v pomoci uprchlíkům. Byly namířeny i proti stávající politické reprezentaci a bylo možné zaznamenat návrat k anticiganistickým výpadům.³⁷

---

³⁶ MV ČR. *Zpráva o extremismu na území České republiky v roce 2017* [online]. Praha: MV ČR, 2018, s. 7 [cit. 2023-02-01]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-z-pravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

³⁷ Tamtéž, s. 8.

Pokračující nejednotnost extrémní pravice byla způsobena dlouhotrvajícími osobními spory mezi DSSS a ND, kdy strany společně nedokázaly spolupracovat a tím zapříčinily odliv sympatizantů.³⁸ To se projevilo ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2017, kdy strana DSSS získala pouze 0,2 % hlasů.³⁹

DSSS se realizovala v roce 2016 ve svých vztazích a partnerství mezinárodních vztahů zejména v členství Alianci pro mír a svobodu, kde byl zřejmý záměr získat část finančních prostředků. V roce 2017 DSSS zrealizovala celkem tři veřejná shromáždění, prvního se zúčastnilo zhruba 150 aktivistů, druhé zhruba 90 osob a třetí pouze 40 osob.⁴⁰

Strana DM v roce 2016 zaznamenala určitý útlum. Své aktivity směřovala spíše do mezinárodních vztahů, jelikož dlouhodobě spolupracuje s německými Mladými národními demokraty. V roce 2017 se strana DM podílela na organizaci a pořádání veřejných akcí aktivistů z DSSS, těchto akcí se také zúčastnila. Vzhledem k jazykovým znalostem se dále orientovala na utváření a udržování vztahů v mezinárodním prostředí.⁴¹

ND představuje slabou členskou základnu a nedaří se jí dosáhnout přílivu nových členů. I přesto dokázala v roce 2016 pokračovat v nenávisných projevech proti různým skupinám na základě jejich politického a náboženského přesvědčení, rasového či etnického původu nebo sexuální orientace. ND také projevovala sympatie Ruské federaci a politice prezidenta Vladimira Putina.⁴² ND v plynulých obdobích vsadila na vyhocené nenávisné a provokativní akce, kterými chtěli aktivisté zaujmout veřejnost a upevnit si postavení v pravicovém extremismu. Avšak v roce 2017 se ukázalo, že tato strategie nebyla dlouho úspěšná. ND vytvořila koalici „ROZUMNÍ“, se kterou kandidovala do Poslanecké sněmovny s kampaní „stop migraci a diktátu Evropské unie, peníze našim občanům,

---

³⁸ MV ČR. *Zpráva o extremismu na území České republiky v roce 2016* [online]. Praha: MV ČR, 2017, s. 7 [cit. 2023-02-01]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zprávy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

³⁹ MV ČR. *Zpráva o extremismu na území České republiky v roce 2017* [online]. Praha: MV ČR, 2018, s. 7 [cit. 2023-02-01]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zprávy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

⁴⁰ Tamtéž, 2016, s. 9; 2017, s. 10.

⁴¹ Tamtéž, 2016, s. 9; 2017, s. 10.

⁴² Tamtéž, 2016, s. 8.

důchodcům, dětem a zdravotně postiženým“. Koalice byla ve volbách zcela neúspěšná, získala pouze 0,72 % hlasů.⁴³

Hnutí Generace identity a Pro-Vlast představují subjekty pocházející z neonacistického hnutí. V roce 2016 se hnutí Generace identity výrazně neprojevovalo a mělo členskou základnu zhruba 10 osob. V roce 2017 se Generace identity zapojila do mezinárodního projektu Defend Europe, který měl zabránit činnostem na záchranu uprchlíků ve Středozemním moři. Aktivisté z uskupení Pro-Vlast jsou převážně z Prahy a Kladenska, k tradičnímu neonacismu se nehlásí. Občas organizují veřejně prospěšné práce, které jsou určeny „vlastním lidem“.⁴⁴

Protiimigrační a protimuslímské hnutí se zaměřuje především na téma migrace a islám. Představitelé těchto hnutí neprovádějí tradiční činnost pravicových extremistů a oficiálně se distancují od totalitních ideologií, proto je nemůžeme zařadit mezi tradiční extremistické skupiny. K získání politických bodů používají xenofobní populismus, vytváří nenávistné předsudky k určitým skupinám obyvatel, kterými tvoří a šíří atmosféru strachu ve společnosti, ohrožují bezpečnost státu a demokratické ideály, proto jsou tato hnutí v těchto zprávách zahrnuta.⁴⁵ Hnutí v roce 2016 a 2017 nezískalo zájem společnosti, byl zaznamenán pokles veřejných shromáždění, vznikaly neshody uvnitř hnutí, které vedly ke štěpení skupin. Kvůli ztrátě zájmu veřejnosti se aktivisté snažili získat pozornost i jinými tématy, zejména v sociální a ekonomické oblasti, vznikl požadavek na rezignaci vlády, kritizovali Evropskou unii či NATO.⁴⁶

S protiimigračním tématem výrazně uspělo hnutí SPD ve volbách do Poslanecké sněmovny, kdy získalo 10,64 % hlasů a stalo se tak čtvrtým politicky nejsilnějším subjektem v ČR. Z toho vyplývá, že část veřejnosti vnímala zřejmě migraci jako skutečné bezpečnostní riziko. Hnutí SPD netvoří klasický

---

⁴³ MV ČR. *Zpráva o extremismu na území České republiky v roce 2017* [online]. Praha: MV ČR, 2018, s. 11 [cit. 2023-02-01]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocnizpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

⁴⁴ MV ČR, *Zpráva o extremismu na území České republiky v roce 2016; Zpráva o extremismu na území České republiky v roce 2017*, [online], [cit. 07.02.2023], 2016 - s.10, 2017 - s. 12. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocnizpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.asp>

⁴⁵ Tamtéž, 2017, s. 13.

⁴⁶ Tamtéž, 2016, s.11–12; 2017, s.13.

extremistický subjekt, nehlásí se k totalitním ideologiím a nevyužívá ke své propagaci jejich symboliku, ale vybírá si podobná témata jako pravicoví extremisté a přibližuje se k jejich názorům. Hnutí SPD dokázalo zastínit tradiční představitele pravicového extremismu a ovlivnit podobu extremistické scény svým profesionálnějším vystupováním a lepším prezentováním svých témat.⁴⁷

Strana SPD se snažila zpochybnit české bezpečnostní složky a vzbudit dojem, že nedokáží ochránit území ČR a její občany. Tyto subjekty vznikly především v souvislosti s migrační krizí, proto byly na tomto tématu závislé a s přicházejícím odezněním migrační krize docházelo v roce 2016 i 2017 k oslabení jednotlivých skupin a rozpadu do jednotlivých buněk. Společným tématem domobranecké skupiny byla i témata kritizující Evropskou unii, NATO a proruská orientace. V roce 2016 bylo zaznamenáno zvýšené ozbrojování členů jednotlivých skupin, hlavní představitelé vyzývali členy k pořizování zbrojních pasů, někteří aktivisté si pořizovali i zbraně nepodléhající registraci. V roce 2017 se dokázaly jen některé buňky pravidelně setkávat a pořádat bojový výcvik či střelecká cvičení.⁴⁸

V rámci PDS skupin vzniklo uskupení Českoslovenští vojáci v záloze za mír, které se veřejně projevovalo jen ojediněle, v roce 2017 bylo možné jejich aktivitu zaznamenat jen v několika málo regionech na českém území. Výraznější část tvoří Národní domobrana, která se svými aktivitami váže na pravicové extremisty. Počet členů je odhadován na zhruba 70 osob, aktivních je kolem 40. Tato nejaktivnější a mediálně nejviditelnější skupina čelila sporům mezi některými představiteli, tím došlo ke značnému odchodu členů ze základny do nově založeného uskupení Zemská domobrana.⁴⁹

V oblasti levicového extremismu dochází ke stagnaci anarchistické scény, její členská základna zůstala slabá. V roce 2016 i 2017 byly na anarchistické scéně nejaktivnější subjekty Anarchistická federace, Iniciativa Ne rasismu

---

⁴⁷ MV ČR, *Zpráva o extremismu na území České republiky v roce 2017* [online]. Praha: MV ČR, 2018, s. 14 [cit. 2023-02-01]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocnizpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

⁴⁸ MV ČR, *Zpráva o extremismu na území České republiky v roce 2016*; *Zpráva o extremismu na území České republiky v roce 2017*, [online], [cit. 07.02.2023], 2016-s.12-14; 2017-s. 15-16. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocnizpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

⁴⁹ Tamtéž, 2016-s. 12-14; 2017-s. 15-16.

a Antifašistická akce. Skupiny byly personálně propojené, pořádaly různé koncerty, solidární akce a happeningy. Členové skupin protestovali proti rasistickým a xenofobním projevům pravicových extremistů a protiimigračního a protimuslimského hnutí. V roce 2016 uspořádali členové v Praze dvě „protidemonstrace“, první se zúčastnilo okolo 500 osob a druhé cca 300 osob. Velkou podporu měly také squatterské aktivity, zvláště Autonomní sociální centrum Klinika. V roce 2016 byl v objektu Kliniky třikrát ohlášen nástražný výbušný systém, ve dvou případech policie objekt evakuovala, ale ani v jednom případě předmět nenalezla. V roce 2017 squatterři po uplynutí lhůty k vystěhování objektu Klinika neopustili a začali pořádát akce. Později skupina obsadila i jiné nevyužívané objekty v Praze.⁵⁰

Radikální komunisté v roce 2016 a 2017 byli nadále roztříštěni do malých skupin s malou členskou základnou a nepodařilo se jim přilákat nové příznivce. Komunistický svaz mládeže a Svaz mladých komunistů Československa nevyvíjely prakticky žádnou aktivitu.⁵¹

Více aktivní byla trockistická uskupení. V roce 2016 docházelo ke spolupráci mezi trockistickými subjekty a anarchisty. Socialistická Solidarita se přikláněla k anarchistické scéně, naopak Levá perspektiva k radikálně komunistické.⁵²

3.2 Projevy „předsudečné nenávisti“

Výroční zpráva o extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky již neobsahuje část hlavní bezpečnostní hrozby a rizika pro ČR, ale poprvé v roce 2018 zařazuje do svého obsahu pojem projevy „předsudečné nenávisti“, které se pak opakují v následných zprávách až do těch současných.

MV ČR tím i na základě doporučení ze strany partnerských státních institucí, akademických odborníků a civilního sektoru reaguje na fakt, že vliv

---

⁵⁰ MV ČR, *Zpráva o extremismu na území České republiky v roce 2016*; *Zpráva o extremismu na území České republiky v roce 2017*, [online], [cit. 07.02.2023], 2016-s.14-15; 2017-s. 17-18. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocnizpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.asp>

⁵¹ Tamtéž, 2016, s. 15; 2017, s. 18

⁵² Tamtéž, 2016, s. 15; 2017, s. 18

tradičních extremistických subjektů slábne a jejich aktivity postupně přebírají jiné subjekty, které nelze jednoznačně označit za extremistické.⁵³

„Projevy předsudečné nenávisti označují jednání, které je motivováno nesnášenlivostí a společenskými předsudky vůči určité skupině obyvatel. Zpravidla se jedná o skupiny definované rasou, národností, etnicitou, náboženstvím, sexuální orientací, politickým nebo jiným smýšlením, sociálním původem apod.“⁵⁴

Předsudečná nenávist se může projevovat formou fyzického násilí, slovních útoků či užíváním urážlivých symbolů, které nemusí nutně naplňovat skutkovou podstatu některého z trestných činů. Tyto subjekty se od extremistických liší tím, že nemusí být spojeny s protidemokratickou ideologií, nemusejí být členové či příznivci extremistických hnutí, organizací či uskupení a nehlásají výměnu demokratického systému za totalitní. Dále se projevy předsudečné nenávisti vyznačují podobnými riziky, jaká představují extremisté. Subjekty, které se rizik dopouštějí, postupně oslabují demokratický systém, nerespektují základní lidská práva, šíří strach ve společnosti, štěpí společnost, zlehčují osudy obětí totalitních režimů a obětí nenávistně motivované trestné činnosti, při komunikaci s veřejností používají dezinformace a konspirační teorie.⁵⁵

3.2.1 Extremistické hnutí, organizace či uskupení v roce 2018 a 2019

V roce 2018 a 2019 došlo k rozšíření základních extremistických hnutí, organizací či uskupení o jednotlivce, skupiny a média, jež jsou zaměřeny na projevy předsudečné nenávisti. Původní i nově vzniklá problematika bude vycházet z výročních *„Zpráv o projevech extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2018“* a z výroční *„Zprávy o projevech extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2019“*.

---

⁵³ MV ČR. *Zpráva o extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2018* [online]. Praha: MV ČR, 2019, s. 5 [cit. 2023-02-01]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

⁵⁴ Tamtéž.

⁵⁵ Tamtéž.

V šíření nenávisti přestali být dominantní pouze tradiční extremisté. Velmi přesvědčivě je doplnily populistické xenofobní subjekty, dezinformační média a domobranecké subjekty. Terčem předsudečné nenávisti nejsou pouze národnostní, etnické a náboženské menšiny, sexuální orientace, bezdomovci, ale i politici neextremistických stran. Agresivita se dostala do virtuálního prostředí, ve kterém je možné oslovit velkou část společnosti. Velké nebezpečí představuje důvěra společnosti k dezinformačním médiím, která dokáží působit přesvědčivě, a dochází k odmítání jakýchkoliv jiných informací. Hrozí obava přechodu nepřátelství na internetu ve fyzické násilí, proto je důležité věnovat zvýšenou pozornost právě šíření nenávisti.⁵⁶

V roce 2018 se pravicoví extremisté stále soustředili na nenávistná témata, která rozšiřovali o kritiku Evropské unie a NATO. Hlavní subjekty v politické oblasti, DSSS a ND, nepředstavují přímé ohrožení demokracie a ztrácí na svém významu.⁵⁷

Významnější část tradičních pravicových extremistických subjektů tvoří uskupení s názvem Národní a sociální fronta vzniklá z bývalých členů DM a neonacistických uskupení. Uskupení se výrazně orientuje na zahraničí a snaží se tam hledat inspiraci. V roce 2019 se toto uskupení významně podílelo na oživení neonacistického hnutí.⁵⁸

Nejvlivnější politické hnutí v oblasti předsudečné nenávisti je SPD – Tomio Okamura. Hnutí působí na poli šíření náboženské či etnické nesnášenlivosti, někteří členové vedli aktivity proti muslimům, imigrantům a Romům. Hnutí ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019 získalo 9,14 % hlasů, s nimi i dvě křesla pro europoslance.⁵⁹

---

⁵⁶ MV ČR. *Zpráva o extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2019* [online]. Praha: MV ČR, 2020, s. 7 a 10 [cit. 2023-02-07]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

⁵⁷ MV ČR. *Zpráva o extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2018* [online]. Praha: MV ČR, 2019, s. 8 [cit. 2023-02-01]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

⁵⁸ MV ČR, *Zpráva o extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2018; Zpráva o extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2019*, [online]. [cit. 07.02.2023], 2018 -s. 9; 2019 -s. 8. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

⁵⁹ Tamtéž, 2018, s.10; 2019, s.11.

Dochází i k individuálním nenávistným projevům vedeným proti Romům, muslimům a imigrantům prostřednictvím internetu. Osoby vytvářející nenávistné texty přesvědčeny o své anonymitě a mylně se domnívají, že trestně právní odpovědnost se vztahuje pouze na příslušníky extremistických hnutí.⁶⁰

Cílem je šířit prostřednictvím médií konspirační teorie, dezinformace a podílet se na propagaci rasistických a xenofobních myšlenek. Vzniklo mnoho skupin, které mediální produkty sdílely a diskutovaly nad jejich obsahem. U osob, které nedokáží vytěsnit neustálou kritiku prezentovanou ve virtuálním prostředí, může docházet k pocitu paniky, strachu či ohrožení. Systematická činnost médií si velmi silně získala své příznivce, někteří nemají z minulosti vazbu na extremistické hnutí.⁶¹

Paramilitární a domobranecké skupiny také završily svou stagnaci. Členové jejich hnutí jsou důchodového či předdůchodového věku, v roce 2019 se jednalo o cca 200 osob. I tyto skupiny své myšlenky šířily ve virtuálním prostředí formou konspiračních teorií a dezinformací. Zemská domobrana, která vznikla z nespokojených členů Národní domobrany, uspořádala v roce 2018 několik cvičení. Domobranecké skupiny vyjadřují podporu Ruské federaci, zejména v rámci sporů na Ukrajině. V roce 2019 zareagovala na návrh zákona o nakládání se zbraněmi, který zakazuje a trestá vznik ozbrojených skupin, které by chtěly své cíle prosazovat ozbrojeným způsobem, Zemská domobrana ukončením své činnosti.⁶²

Anarchistická scéna stagnuje, nedochází k násilným akcím, tím zůstává v pozadí. V roce 2018 se někteří aktivisté snažili tuto stagnaci prolomit a založili platformu Kolektiv 115, se kterou pořádali většinou veřejné akce, ale ke sjednocení scény nedošlo a nedokázala vystoupit do popředí.

---

⁶⁰ MV ČR, *Zpráva o extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2018* [online]. Praha: MV ČR, 2019, s. 11 [cit. 2023-02-01]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

⁶¹ MV ČR, *Zpráva o extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2018; Zpráva o extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2019*, [online]. [cit. 07.02.2023], 2018-s. 15; 2019 -s. 13. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

⁶² MV ČR, *Zpráva o extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2018; Zpráva o extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2019*, [online]. [cit. 07.02.2023], 2018-s. 13; 2019-s. 11-12. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

Nadále se soustřeďovala na podporu squattingu, v roce 2019 došlo k vyklízení Autonomního sociálního centra Klinika. Aktivisté zaměřili dále svou pozornost na ekologická témata.⁶³

Radikální komunisté byli rozděleni do několika malých kolektivů a měli malou členskou základnu. V roce 2018 mezi aktivnější subjekty patřily Komunistický svaz mládeže a Levá perspektiva. Svaz mladých komunistů Československa byl zrušen Krajským soudem v Brně, jelikož nedoložil právní důvod k užívání prostor, kde měl zapsané své sídlo.⁶⁴

3.2.2 Extremistické hnutí, organizace či uskupení v roce 2020 a 2021

Xenofobní myšlenky extremistické scény a skupin ovlivnila v roce 2020 koronavirová pandemie. Docházelo ke kritice vládních opatření a k přijímání různých dezinformací a konspiračních teorií. K tomu bylo využíváno virtuální prostředí internetu a sociálních sítí, kde se šířily agresivní výhrůžky a urážky protivníků. V roce 2021 docházelo k intenzivnější činnosti extremistických a xenofobních skupin v oblasti kovidové pandemie a vládních opatření v prostředí internetu, která ohrožovala bezpečnost a kvalitu života obyvatel České republiky.⁶⁵

Pravicově extremistická scéna byla výrazně ovlivněna koronavirovou pandemií. Aktivisté přebírali dezinformace a konspirační teorie ve virtuálním prostředí, tím byla i pozastavena činnost neonacistů, kteří se v roce 2019 stali výraznějším subjektem. Začátkem roku 2020 zorganizovali několik utajených koncertů, další byly zrušeny, proto zprostředkovali hudební vystoupení formou online vysílání. I přes přesunutí aktivit do internetového prostoru v roce 2020 docházelo k nenávisným projevům a nenávisně motivovaným fyzickým útokům, kterými se museli zabývat policisté, státní zástupci a soudci. Příznivci tím upozornili na dále pokračující bezpečnostní hrozbu vedenou proti etnické, náboženské a sexuální menšině, osob bez domova apod., proto hnutí stále nelze

---

⁶³ MV ČR, *Zpráva o extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2018; Zpráva o extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2019*, [online]. [cit. 07.02.2023], 2018-s. 13; 2019-s. 12. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

⁶⁴ Tamtéž, 2018, s. 14, 2019, s. 12.

⁶⁵ MV ČR, *Zpráva o extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2020; Zpráva o extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2021*, [online]. [cit. 07.02.2023], 2020 -s. 8; 2021-s. 8. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

podceňovat.⁶⁶ V roce 2021 pravicově extremistické skupiny svou aktivitu přesunuly na sociální sítě. Nadále se snažily udržet kontakty v zahraničí a zaměřily se na mladší generaci.⁶⁷

DSSS a ND v roce 2020 pořádaly shromáždění, ale potýkaly se s nízkou účastí. V roce 2021 se strany zaměřily na kritiku protiepidemických opatření a kauzy Vrbětice, kdy zpochybnily závěry českých bezpečnostních složek.⁶⁸

V roce 2020 šířily neextremistické skupiny nenávistné myšlenky namířené proti migrantům a muslimům, označovaly je za přenašeče onemocnění covidu-19. Pokračovaly ve slovních útocích proti Romům, zintenzivnila se kritika Evropské unie a NATO pro údajné nezvládnutí boje s nemocí a objevovaly se různé konspirační teorie o původu a šíření onemocnění.⁶⁹ V roce 2021 opouštějí xenofobně populistické subjekty a aktivisté neextremistických skupin myšlenky mířené proti muslimům, migrantům a Romům, do popředí se dostává vystupování proti údajnému zavádění „covidové totality“. Dále vedly kritiku proti preventivním opatřením a očkování proti nemoci covid-19, ale ani to nedokázalo scénu sjednotit.⁷⁰

Subjekty na scéně předsudečné nenávisti se v roce 2020 nedokázaly sjednotit. Skupiny, které vznikly v prostředí sociálních sítí, se rozpadaly, chyběla jim jednotící osoba.⁷¹

Nejvýraznějším subjektem v projevech předsudečné nenávisti zůstalo hnutí SPD, začalo získávat podporu od neúspěšných jiných subjektů, které měly dříve kritický postoj vůči Tomio Okamurovi. To se také mohlo projevit v roce 2021, kdy hnutí SPD získalo 9,56 % hlasů.⁷²

---

⁶⁶ MV ČR, *Zpráva o extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2020*, [online]. [cit. 07.02.2023], 2020-s. 9-10. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocnizpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

⁶⁷ MV ČR, *Zpráva o extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2021*, [online]. [cit. 07.02.2023], 2021-s. 9. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocnizpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

⁶⁸ Tamtéž, 2020, s. 10; 2021, s. 9.

⁶⁹ Tamtéž, 2020, s. 10.

⁷⁰ Tamtéž, 2021, s. 10.

⁷¹ Tamtéž, 2020, s. 11.

⁷² Tamtéž, 2020, s. 11; 2021, s. 10.

V roce 2020 i média šířící nenávistné předsudky postihla koronavirová krize. Objevily se dezinformace a konspirační teorie o šíření nemoci covid-19 a očkování proti ní. V prvním případě byla nemoc zlehčována a protipandemická opatření prezentována jako záminka k omezení osobních svobod, v případě druhém byla nemoc označena za zákeřnou, nebezpečnou a záměrně vyvinutou biologickou zbraň, kterou přenáší migranti. Evropská unie a NATO byly kritizovány za údajné nezvládnutí reakce na šíření onemocnění. Média se stále snažila oslovit xenofobní skupiny tématy namířenými proti muslimům, imigrantům a Romům.⁷³ V roce 2021 se dezinformační média stále soustřeďovala především na šíření nepodložených zpráv o onemocnění covidem-19 a protiepidemických opatření. Dále se mediální výstupy soustředily na kritiku kauzy Vrbětice, kterou po odeznění i s postupným rozvolňováním protiepidemickými opatření ve veřejném prostoru mění zpět za protiimigrantská a protimuslimská témata.⁷⁴

Mezi další relevantní události související s extremismem v roce 2021 patřila velká intenzita agrese odpůrců protiepidemických opatření a očkování. Odpůrci agrese nesměrovali jen proti politikům, ale i proti lékařům či zdravotníkům. Výhrůžky a urážky nezůstávaly jen v internetovém prostředí, ale přesouvaly se i do běžného života, kdy docházelo k pronásledováním osob do místa jejich bydliště či výkonu práce. Policisté řešili desítky případů, které souvisely s nesouhlasem s preventivními opatřeními.⁷⁵

PDS v roce 2021 netvoří celek, jsou jen navzájem volně propojeny. Aktivitu projevují jen někteří členové, nerizikovějšími aktivitami domobranců byly snahy o nelegální výrobu palných zbraní a výbušnin. Dále domobranci v souvislosti s výskytem koronavirové pandemie silně kritizovali opatření státu proti pandemii a projevovali výrazný odpor proti očkování nemoci covid-19.⁷⁶

---

⁷³ MV ČR, *Zpráva o extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2020*, [online]. [cit. 07.02.2023], 2020-s. 13-14. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocnni-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

⁷⁴ MV ČR, *Zpráva o extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2021*, [online]. [cit. 07.02.2023], 2021-s. 12. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocnni-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

⁷⁵ Tamtéž, 2021, s. 13.

⁷⁶ Tamtéž, 2021, s. 10.

V roce 2020 i 2021 se anarchistická scéna výrazně neprojevovala, trvala jejich stagnace a nízká členská základna. V roce 2020 se scéna stále věnovala ekologickým tématům, na některých ekologických organizacích se i podílela. Anarchističtí jedinci spíše prostřednictvím internetu prezentovali texty, ve kterých byla pandemie popisována jako příležitost využít oslabený systém k jeho úplnému rozložení. V roce 2021 se anarchisté nepřipojili ke kritice protiepidemických opatření a ani proti antivax hnutí.⁷⁷

Ortodoxní komunistické skupiny také přesouvají svou aktivitu do virtuálního prostředí. Jejich činnost včetně Komunistického svazu mládeže a Levé perspektivy ale i přesto stagnovala. Příznivci komunistického spektra nedokáží aplikovat komunistické myšlenky na aktuální dění v ČR. V aktuálních tématech se levicoví extremisté názorově potkávají s xenofobně se vyjadřujícími subjekty jen ojedinelé.⁷⁸ V roce 2021 ortodoxní komunisté tvoří stárnoucí uzavřenou skupinu, mladí lidé s výjimkou několika jedinců nejeví zájem o rozšíření komunistické základny. To potvrzuje i propad Komunistické strany Čech a Moravy v krajských volbách v roce 2020 a následný propad v roce 2021 ve volbách parlamentních, kdy strana získala pouze 3,6 % hlasů a poprvé od roku 1990 nezískala žádný poslanecký mandát.⁷⁹

---

⁷⁷ MV ČR, *Zpráva o extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2020; Zpráva o extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2021*, [online]. [cit. 07.02.2023], 2020-s. 20; 2021-s. 11. Dostupné z:<https://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpráva-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

⁷⁸ Tamtéž, 2020, s.13.

⁷⁹ Tamtéž, 2021, s. 12.

4 OPERATIVNĚ PÁTRACÍ ČINNOST

„Operativně pátrací činností rozumíme ucelený systém speciálních kriminalistických postupů a metod používání operativně pátracích prostředků a podpůrných operativně pátracích prostředků uskutečňovaných oprávněným policejním orgánem podle zvláštních předpisů a z nich vycházejících interních aktů řízení, převážně utajovaným způsobem, zaměřený k ochraně zájmů chráněných zákony a mezinárodními smlouvami v trestně právní oblasti a spočívající v soustavném získávání, shromažďování, prověřování, popřípadě v rozpracování operativních informací.“⁸⁰

Podpůrné operativně pátrací prostředky jsou taxativně vymezené v zákoně o Policii ČR a operativně pátrací prostředky v trestním řádu. Budou blíže popsány níže v samostatných podkapitolách této práce.

Dále Policie ČR při operativně pátrací činnosti (dále jen OPČ) velmi hojně využívá institutu „Odposlech a záznam telekomunikačního provozu“ dle ustanovení § 88 trestního řádu, proto bude také blíže popsán níže v samostatné podkapitole.

OPČ může být prováděna pouze oprávněným policistou, kterým se myslí policista Policie ČR, který je služebně zařazen na tzv. „oprávněném útvaru“, tím se rozumí všechny speciální policejní útvary s celostátní působností a všechny organizační články služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR s územně vymezenou působností.⁸¹

Oprávněný policista v průběhu OPČ získává operativní informace, které vedou či mohou vést k odhalení spáchaných či připravovaných trestných činů a ke zjišťování jejich pachatelů. Aby oprávněný policista mohl získávat operativní informace, musí utajeným způsobem operativně pronikat do prostředí, ve kterém lze očekávat získání operativních informací za případného využití podpůrných operativně pátracích prostředků.⁸²

---

⁸⁰ NĚMEC, Miroslav. *Kriminalistická taktika pro policisty a studenty Policejní akademie České republiky v Praze*. Praha: ABOOK, 2017, s. 172. ISBN 978-80-906974-0-9.

⁸¹ Tamtéž, s. 173.

⁸² Tamtéž, s. 172–173.

Další činností oprávněného policisty je operativní získávání a prověrka operativních informací, které spočívají v získávání a prověřování poznatků o připravované, páchané nebo spáchané trestné činnosti.⁸³ Účelem poznatků je odhalení trestného činu, zjištění jeho pachatelů či předcházení připravované trestné činnosti. Pokud po objasněných a prověřených skutečnostech, které důvodně nasvědčují tomu, že byl spáchán trestný čin, je policejní orgán oprávněn ke zjištění skutkového stavu věci. K tomu má právo využívat včetně neodkladných a neopakovatelných úkonů operativně pátrací prostředky, také například odborné vyjádření, znalecké posudky, vysvětlení od fyzických a právnických osob, ohledání věci a místa činu, odběr potřebného biologického materiálu, zvukové a obrazové záznamy osob, daktyloskopické otisky, zadržení podezřelé osoby, vydání věci, odnětí věci atd.⁸⁴

Do každodenní činnosti oprávněného policisty spadá osobní pátrání po pachatelích trestných činů, po osobách a věcech souvisejících s trestnou činností. K tomu využívá místní a osobní znalosti, informační systémy Policie ČR a informace získané z další OPČ.⁸⁵

Na závěr je vždy důležitá dokumentace, proto operativní rozpracování, kterým se rozumí utajovaný proces za použití vhodných postupů OPČ a podpůrných operativně pátracích prostředků směřujících k předcházení, odhalení, objasnění a dokumentování trestné činnosti s cílem získat dostatečné podklady k zahájení trestního řízení podle trestního řádu. To vše se dokumentuje v tzv. kriminálním spisu, jenž je označen příslušným stupněm utajení a jsou v něm uschovány písemnosti vzniklé v průběhu operativního rozpracování konkrétního příkladu.⁸⁶

4.1 Podpůrné operativně pátrací prostředky

Policista před zahájením úkonů trestního řízení získává poznatky o trestné činnosti z vlastní iniciativy nebo na základě podnětu jiné osoby anebo orgánu. Operativně proniká do zájmového prostředí, v němž lze důvodně předpokládat

---

⁸³ NĚMEC, Miroslav. *Kriminalistická taktika pro policisty a studenty Policejní akademie České republiky v Praze*. Praha: ABOOK, 2017, s. 173. ISBN 978-80-906974-0-9.

⁸⁴ Tamtéž, s. 173–174.

⁸⁵ Tamtéž, s. 175.

⁸⁶ Tamtéž, s. 175.

získání poznatků důležitých pro zamezování, odhalování a dokumentování trestných činů, ke zjišťování jejich pachatelů a k předcházení těmto trestným činům. V rámci této činnosti je policista oprávněn zastírat svoji příslušnost k policii a skutečný účel své činnosti a využívat podpůrné operativně pátrací prostředky (dále jen POPP).⁸⁷

Policista je při předcházení trestným činům, při získávání poznatků o trestné činnosti, v souvislosti s trestním řízením a v souvislosti se zajišťováním krátkodobé ochrany osob oprávněn používat POPP, jimiž jsou informátor, krycí prostředky, zabezpečovací technika a zvláštní finanční prostředky.⁸⁸

Informátorem dle ustanovení § 73 zákona o Policii ČR se rozumí fyzická osoba, která poskytuje policii informace a služby takovým způsobem, aby nebyla vyzrazena její spolupráce s policií. Za činnost informátora lze poskytnout finanční nebo věcnou odměnu.

Krycím prostředkem dle ustanovení § 74 zákona o Policii ČR se rozumí věc včetně krycího dokladu, prostor nebo činnost, která slouží k zastírání skutečné totožnosti osoby, k zabránění vyzrazení její činnosti nebo k zastírání činnosti policie.

Krycím dokladem dle § 75 zákona o Policii ČR se rozumí listina, popřípadě jiný dokument, který slouží stejně jako krycí prostředek k zastírání skutečné totožnosti osoby, k zabránění vyzrazení činnosti, k zastírání policejní činnosti a dále k zabránění vyzrazení krycího prostředku, zabezpečovací techniky anebo k jiným účelům. Ustanovení v 2. odst. taxativně vymezuje, jaký průkaz nemůže být krycím dokladem, jedná se například o průkaz poslance, senátora, soudce, osoby žijící nebo zemřelé. Pokud je to nutné, může policie nebo ministerstvo v nezbytně možné míře zajistit v informačních systémech vedených podle jiných právních předpisů vložení, změnu nebo vymazání potřebných údajů. Orgány veřejné správy na žádost policie nebo ministerstva vydají krycí doklad a učiní taková opatření, aby nebyla vyzrazena činnost policie nebo ministerstva. Krycí doklad může být opatřován nebo vydán policií nebo ministerstvem se souhlasem ministra. Evidenci krycích dokladů vede ministerstvo.

---

⁸⁷ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

⁸⁸ Tamtéž.

Zabezpečovací technikou dle ustanovení § 76 zákona o Policii ČR se rozumí technické prostředky, zařízení a jejich soubory používané za účelem předcházení nebo odstranění ohrožení veřejného pořádku a bezpečnosti.

Posledním POPP dle ustanovení § 77 zákona o Policii ČR jsou zvláštní finanční prostředky. Vyčleněné finanční prostředky jsou používány k úhradě některých výdajů v souvislosti se získáváním poznatků o trestné činnosti, jedná se o využívání POPP, OPP podle trestního řádu a zajišťování krátkodobé ochrany osob. Policista je povinen se zvláštními finančními prostředky nakládat hospodárně a v souladu s účelem, na který byly poskytnuty.

4.2 Operativně pátrací prostředky

Operativně pátrací prostředky (dále jen OPP) jsou vymezené i s jejich popisem a podmínkami využití v zákoně číslo 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád, dále jen TrŘ).

Konkrétně ustanovení § 158b TrŘ taxativně vymezuje OPP jako předstíraný převod, sledování osob a věcí a použití agenta. Jejich použitelnost je oprávněná v řízení o úmyslném trestném činu. Nesmí sledovat jiný zájem než získání skutečností důležitých pro trestní řízení, přičemž práva a svobody osob lze omezit jen v míře nezbytně nutné k dosažení účelu. Zvukové, obrazové a jiné záznamy získané při použití OPP zákonným způsobem lze použít jako důkaz.

Předstíraným převodem dle § 158c TrŘ se rozumí předstírání koupě, prodeje nebo jiného způsobu převodu předmětu plnění včetně převodu věci, k jejímuž držení je potřeba zvláštního povolení; jejíž držení je nepřípustné; pochází z trestného činu nebo je určena ke spáchání trestného činu. K předstíranému podvodu je potřeba písemného povolení státního zástupce. Pokud věc nesnese odkladu, lze předstíraný převod provést i bez povolení, avšak policejní orgán je povinen do 48 hodin dodatečně požádat o povolení státního zástupce. Pokud tak neučiní, je policejní orgán povinen předstíraný převod ukončit a informace, které získal, nijak nepoužít, jelikož by nedošlo k použití OPP zákonným způsobem.

Sledováním osob a věcí (dále jen „sledování“) dle § 158d TrŘ se rozumí získávání poznatků o osobách a věcech prováděné utajovaným způsobem technickými nebo jinými prostředky. Ke sledování, u kterého mají být pořízeny

zvukové, obrazové nebo jiné záznamy, je nutné písemné povolení státního zástupce. V případě, že věc nesnese odkladu, lze sledování zahájit i bez povolení, ale s následnou žádostí do 48 hodin. Použití technické prostředky a jejich umístění, jež mají zasahovat do nedotknutelnosti obydlí, do listovního tajemství nebo zjišťovat obsah jiných písemností a záznamů uchovávaných v soukromí, lze pouze na základě předchozího povolení soudce po písemné žádosti o povolení. V tomto případě není možné zahájit sledování, pokud věc nesnese odkladu, a vyzumět soudce do 48 hodin, jak tomu je v případech výše uvedených. Sledování je možné provést bez povolení pouze v případě, že s tím souhlasí ten, do jehož práv a svobod má být sledováním zasahováno. Pokud se souhlas dodatečně odvolá, sledování se neprodleně zastaví. Provozovatelé, jejich zaměstnanci a jiné osoby telekomunikačních sítí, pošta nebo osoba provádějící dopravu zásilek jsou povinni poskytovat policejnímu orgánu součinnost bez ohledu na stanovenou povinnost mlčenlivosti stanovenou zvláštními zákony.

Při použití agenta dle § 158e TrŘ jde o významnější zásah do práv a svobod, proto zákonodárce stanovil použití agenta, je-li vedeno trestní řízení pro zločin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby, ale nejméně osm let, pro trestný čin spáchaný ve prospěch organizované zločinecké skupiny, dále na taxativně vyjmenované trestné činy nebo pro jiný úmyslný trestný čin, k jehož stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána.

Použití agenta povoluje na návrh státního zástupce vrchního státního zastupitelství soudce vrchního soudu, v jehož obvodu je státní zástupce podávající návrh činný. Ke sledování nebo předstíranému převodu nepotřebuje další povolení. Agentem může být pouze příslušník Policie ČR nebo Generální inspekce bezpečnostních sborů, který vystupuje zpravidla se zastíráním skutečného účelu své činnosti. Pokud je při použití agenta, k jehož přípravě nebo ochraně je nutné zastírat totožnost, je možné vytvořit legendu o jiné osobní existenci a osobní údaje z legendy zavést do informačních systémů provozovaných podle zvláštních předpisů, provádět hospodářské činnosti, k jejichž vykonávání je třeba zvláštní oprávnění, povolení či registrace a zastírat příslušnost. Orgány veřejné správy jsou povinny poskytnout Policii ČR a Generální inspekci bezpečnostních sborů potřebnou součinnost při zastírání totožnosti

agenta. Agent je povinen při své činnosti využívat pouze takové prostředky, které jsou způsobilé ke splnění jeho služebního úkolu a jimiž nezpůsobí újmu jiným osobám na jejich právech nad míru nezbytně nutnou. Státní zástupce je povinen na základě vyžádaných údajů od příslušného policejního orgánu posoudit, zda je činnost agenta v souladu se zákonem, a pokud pominou důvody pro použití agenta, dát policejnímu orgánu pokyn k bezodkladnému ukončení činnosti agenta.

4.3 Odposlech a záznam telekomunikačního provozu

Odposlech a záznam telekomunikačního provozu (dále jen OZTP) upravuje ustanovení dle § 88 a § 88a TrŘ. Nařídít OZTP dle § 88 TrŘ je oprávněn předseda senátu a v přípravném řízení na návrh státního zástupce soudce, přičemž příkaz musí být vydán písemně a musí být řádně odůvodněn. Pro potřeby všech orgánů činných v trestním řízení OZTP provádí Policie ČR. Použití OZTP lze, je-li vedeno trestní řízení pro zločin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody a horní hranici trestní sazby nejméně osm let, dále na taxativně vyjmenované trestné činy nebo pro jiný úmyslný trestný čin, jehož stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána. OZTP může být použit i bez příkazu, ale také na taxativně vymezené trestné činy a pouze v případě, že s tím souhlasí uživatel odposlouchávané stanice. Pokud byla věc pravomocně skončena v řízení před soudem, státní zástupce nebo policejní orgán informuje osobu uživatele telekomunikačního provozu, pokud je známa, o délce trvání odposlechu a zároveň v informaci osobu poučí o právu podat ve lhůtě šesti měsíců od doručení této informace Nejvyššímu soudu návrh na přezkoumání zákonnosti příkazu OZTP. Taková informace osobě nebude předána opět v případech taxativně vymezených, a to včetně případu, kdy se na spáchání trestného činu podílelo více osob a ve vztahu alespoň k jedné z nich, nebylo trestní řízení doposud pravomocně skončeno.

Obecně lze shrnout, že odposlech prováděný dle § 88 TrŘ umožňuje seznámit se s obsahem dopravovaných zpráv v elektronické podobě a stanovení dle § 88a TrŘ umožňuje seznámit se s provozními údaji o provedeném telekomunikačním provozu, na něž se vztahuje ochrana osobních a zprostředkovacích dat, konkrétně například volající a volané číslo.⁸⁹

Telekomunikační provoz zahrnuje komunikaci s využitím teletextu, vysílačky, mobilního telefonu a zasílání zpráv elektronickou poštou, ale nedokáže pokrýt všechny přicházející formy elektronických komunikací. Elektronická komunikace už nenáleží pouze veřejné telefonní síti, ale uskutečňuje se prostřednictvím internetových sítí či aplikací, například Facebook, Instagram. Ustanovení dle § 88 TrŘ v praxi převažuje v odposlechu mobilních telefonů, netýká se prostorového odposlechu, jako je hovor v bytě, restauraci či ve volném prostoru, k tomuto odposlechu by mohlo být použito ustanovení dle § 158d TrŘ.⁹⁰

Pokud při použití OZTP nebo při sledování dle § 88 a 158d TrŘ policejní orgán zjistí, že obviněný komunikuje se svým obhájcem, je povinen záznam s obsahem této komunikace zničit a informace, které se v této souvislosti dozvěděl, nijak nepoužít.

OZTP může být nařízen příkazem, přičemž příkaz musí obsahovat odkaz na úmyslný trestný čin, který je taxativně vymezen, nebo na vyhlášenou mezinárodní smlouvu v případě, že se vede trestní řízení pro úmyslný trestný čin, k jehož stíhání tato mezinárodní smlouva zavazuje, uživatelská adresa či zařízení a osoba uživatele, pokud je její totožnost známa. Dále doba, po kterou bude OZTP provedeno, nesmí být delší než čtyři měsíce, pokud však dále trvají důvody k OZTP, příslušný orgán může lhůtu prodloužit. Naopak v případě, že pominou důvody k OZTP, činnost se ukončí i v případě neuběhnuté lhůty v příkazu. U sledování musí být podána písemná žádost o sledování a musí být odůvodněna podezřením ze páchaní konkrétního trestného činu, včetně údajů o osobách či věcech, které mají být sledovány, pokud jsou známy. Na základě této žádosti vydá příslušný orgán povolení, ve kterém musí být stanovena doba sledování, nejdéle může být sledování povoleno na šest měsíců. V případě, že je potřeba lhůtu

---

⁸⁹ JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 9. vyd. Praha: Leges, 2022, s. 803–804. ISBN 978-80-7502-637-8.

⁹⁰ Tamtéž, s. 799.

prodloužit, je tak možné učinit zase na základě písemné žádosti. K použití agenta je potřeba povolení, ve kterém musí být uveden účel použití a doba, po kterou bude agent použit, a údaje umožňující agenta identifikovat. Určená doba v ustanovení dle 158e TrŘ není uvedena, pouze dává povinnost státnímu zástupci vyžadovat údaje příslušného policejního orgánu nejméně jednou za tři měsíce a posuzovat, zda trvají důvody k použití agenta. U OZTP a sledování, pokud nebyly zjištěny důležité skutečnosti pro trestní řízení, se předepsaným způsobem zničí.⁹¹

Pokud mají být záznamy z OZTP nebo sledování použity jako důkaz, je potřeba k nim přiložit protokol s předepsanými náležitostmi. A v případě jiné trestní věci, než pro kterou byla činnost OZTP nebo sledování určeno, může být použita jako důkaz jen v případě, že se jedná o úmyslný trestný čin, nebo s tím osoba, které se věc týkala, souhlasila.⁹²

Při využití všech prostředků a OZTP při OPČ je potřeba vždy zvážit, zda nelze sledovaného účelu dosáhnout jinak, jelikož některé prostředky a OZTP velmi silně zasahují do soukromí a práv osob zaručené Listinou základních práv a svobod.

---

⁹¹ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

⁹² Tamtéž.

5 PROTIPRÁVNÍ PROJEVY A TRESTNÁ ČINNOST SPOJENÁ S EXTREMISMEM

Protiprávní projevy jednání jednotlivců či skupiny naplňující skutkové podstaty některých trestných činů spojených s extremismem mohou mít mnoho forem způsobu spáchání. Důvodem je páchání v různém prostředí za použití různých prostředků, které jsou doprovázené individuálními motivy, pohnutkami a cíli. Forma dokazování jednotlivých skutkových podstat je velmi složitá a důležitá zejména pro rozhodování soudů, které se na základě doložených důkazů, vycházejících především z OPČ Policie ČR, v hlavním líčení rozhodují o konkrétním jednání obžalovaného (případně obžalovaných) podle zjištěného a doloženého skutkového stavu věci, následně rozhodují o vině a trestu.

Aby bylo možné právně kvalifikovat trestné činy spojené s podtextem extremistického jednání, je potřeba naplnit znaky skutkové podstaty takového trestného činu, který trestní zákon označuje za trestný. Důležitá je trestní odpovědnost, do které se zařazují zásady zákonnosti a subsidiarity trestní represe. Zásadou zákonnosti se rozumí, že jen zákon stanoví, které jednání je trestným činem, a že jen soud rozhoduje o vině za trestné činy. Aby bylo možné uplatnit zásadu subsidiarity trestní represe, je podstatné, aby byly naplněny dvě kumulativní podmínky. Jde o „případy“ společensky škodlivé, současně nepostačuje uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu. K trestní odpovědnosti za trestné činy lze aplikovat obecné pravidlo, a sice to, že u trestného činu je třeba úmyslné zavinění, v případě, že stačí zavinění z nedbalosti, stanoví to výslovně trestní zákon.⁹³

Základní protiprávní projevy extremistického jednání zahrnuje metodický materiál „*Extremismus*“ Nejvyššího státního zastupitelství. Typicky se jedná o letákové a plakátové akce, kdy dochází k vylepování a vyobrazení různých symbolů podporujících určitou extremistickou scénu;⁹⁴ šíření nenávistných projevů k určité skupině obyvatel prostřednictvím publikační a vydavatelské

---

⁹³ JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestné zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 9. vyd. Praha: Leges, 2022, s. 26–30. ISBN 978-80-7502-637-8.

⁹⁴ NEJVYŠŠÍ STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ *Metodický materiál EXTREMISMUS* [online]. Brno: Nejvyšší státní zastupitelství, 2009, s. 51–79 [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: <http://portal.justice.cz/nsz/soubor.aspx?id=82741#page79>

činnosti; pořádání veřejných demonstrací a používání propagačních prostředků, a to včetně transparentů a hesel; pořádání přednášek, školení a výstav s extremistickou tematikou; organizované koncerty s nenávistnou tematikou; vykřikování, psaní a veřejné prezentování rasistických hesel, pozdravů a kreslení symbolů; vyhrožování s rasistickým podtextem určité osobě nebo skupině, ničení majetku a vydírání; divácké násilí páchané zejména na fotbalových utkáních a páchaná trestná činnost prostřednictvím internetu, která je velmi latentní, proto je ve virtuálním prostředí velmi důležitá OPČ Policie ČR.⁹⁵

Z výše uvedených protiprávních jednání může docházet k naplnění skutkových podstat některých trestných činů spojených s extremismem, které jsou obsažené ve zvláštní části trestního zákoníku č. 40/2009 Sb. (dále jen TrZ). Pro příkladné znázornění bude níže v samostatné podkapitole uvedena právní kvalifikace trestného činu spáchaného prostřednictvím internetu a v další podkapitole budou uvedeny příklady typicky používaných operativních postupů, které vedly k naplnění některých znaků skutkových podstat u některých trestných činů spojených s extremismem.

Z trestných činů proti životu a zdraví se jedná o vraždu; zabití; těžké ublížení na zdraví a ublížení na zdraví. V případě trestných činů proti svobodě dochází k porušování domovní svobody a porušování svobody sdružování a shromažďování. V majetkové trestné činnosti se jedná o trestný čin poškození cizí věci a z trestných činů obecně nebezpečných se jedná o trestný čin obecného ohrožení. Z trestných činů proti pořádku ve věcech veřejných dochází k násilí proti skupině obyvatel a proti jednotlivci; hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny; podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod a k výtržnictví. Z trestných činů proti lidskosti se jedná o genocidium; založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka; projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka; popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia.⁹⁶

---

⁹⁵ NEJVYŠŠÍ STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ *Metodický materiál EXTREMISMUS* [online]. Brno: Nejvyšší státní zastupitelství, 2009, s. 51–79 [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: <http://portal.justice.cz/nsz/soubor.aspx?id=82741#page79>

⁹⁶ Tamtéž, s. 64–170.

5.1 Právní kvalifikace dle § 403 a 404 TrZ

U právní kvalifikace dle § 403 a 404 TrZ budou vysvětleny některé problematické pojmy ze zákonného znění, ve skutkové podstatě bude sdělen kluzký rozdíl mezi uvedenými paragrafy, jelikož může zapříčinit chybnou právní kvalifikaci. To následně doloží příklad z praxe soudů, kdy došlo po odvolání proti rozsudku u okresního soudu ke znovu rozhodnutí krajským soudem, kde byl trestný čin překvalifikován.

Zákonné znění § 403 TrZ zní:

„Založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka.“

„(1) Kdo založí, podporuje nebo propaguje hnutí, které prokazatelně směřuje k potlačení práv a svobod člověka, nebo hlásá rasovou, etnickou, národnostní, náboženskou či třídní zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.“

„(2) Odnětím svobody na tři léta až deset let bude pachatel potrestán,

- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným podobně účinným způsobem,*
- b) spáchá-li takový čin jako člen organizované skupiny,*
- c) spáchá-li takový čin jako voják, nebo*
- d) spáchá-li takový čin za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu.“*

„(3) Příprava je trestná.“⁹⁷

Zákonné znění § 404 TrZ zní:

„Projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka.“

„Kdo veřejně projevuje sympatie k hnutí uvedenému v § 403 odst. 1, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.“⁹⁸

---

⁹⁷ JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestné zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 9. vyd. Praha: Leges, 2022, s. 591. ISBN 978-80-7502-637-8.

⁹⁸ Tamtéž, s. 595.

K zákonnému znění v § 403 v odst. 1 TrZ budou vysvětleny pojmy hlásání, podpora a propagace. „Hlásání“ je obdoba podněcování k zášti. „Podporou“ se rozumí jednání, které má podobné hnutí posílit, získat mu příznivce a rozšířit jeho vliv. Může mít podobu materiální, nebo morální. „Propagací“ se rozumí veřejné šíření idejí hnutí se záměrem získat pro toto hnutí své přívržence. Může mít veřejnou, ale i skrytou formu. Materiální propagace může být například výroba, veřejné nabízení k prodeji a prodej předmětů (trička a hrnky s vytištěnou fotografií Adolfa Hitlera).⁹⁹

Ke společnému pojmu potlačení práv a svobod člověka v zákonném znění v § 403 i 404 TrZ je potřeba úplné nebo podstatné zrušení základních práv a svobod, není dostačující jejich určité omezení.¹⁰⁰

Ve znění § 403 TrZ odst. 2 písm. a) zákon vyžaduje, aby byl čin spáchán „veřejně přístupovou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem“ a v § 404 TrZ je důležité zákonné znění „kdo veřejně projevuje sympatie k hnutí“. Veřejně přístupovou počítačovou sítí se myslí, aby síť byla přístupná široké veřejnosti lidí, v případě uzavřené počítačové sítě podniku by tento požadavek nesplňovala. Jiným obdobně účinným způsobem může být například záznam na videokazetě, který je zpřístupněn většímu počtu diváků či posluchačů, zda se jedná o přístup volný, nebo omezený zaplacením vstupného, není rozhodující. Veřejné projevování sympatií spočívá v jednání pachatele, který vyjadřuje výslovně nebo konkludentně svůj pozitivní názor a vztah k danému hnutí.¹⁰¹

Veřejné spáchání trestného činu upravuje ustanovení § 117 TrZ, a to tak, že trestný čin je spáchán veřejně, jestliže je spáchán obsahem tiskoviny nebo rozšiřovaného spisu, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem, anebo před nejméně třemi osobami současně přítomnými, které musí být schopné vnímat, rozlišit a pochopit smysl projevu.¹⁰²

---

⁹⁹JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestné zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 9. vyd. Praha: Leges, 2022, s. 592. ISBN 978-80-7502-637-8.

¹⁰⁰ Tamtéž.

¹⁰¹ Tamtéž, s. 190, 591–595.

¹⁰² Tamtéž, s. 190.

Za „hnutí“ se pro § 403 i 404 TrZ považuje alespoň částečně organizovaná skupina osob, která se svým jednáním snaží docílit některého cíle uvedeného v § 403 odst. 1. Není zásadní, aby hnutí byla formálně registrovaná ve smyslu zákona o sdružování politických stran a politických hnutí, ale pro naplnění znaků této skutkové podstaty je nutné, aby hnutí existovalo v době, kdy pachatel podporoval nebo propagoval hnutí.¹⁰³

5.1.1 Skutková podstata

Skutková podstata § 403 a 404 TrZ má shodný objekt. Objektem těchto trestných činů je jedno ze základních lidských práv, a to rovnost lidí bez rozdílu národnosti, příslušnosti k etnické skupině, rase, náboženství, třídě či jiné skupině osob. Předmětem ochrany je tak zákaz diskriminace.¹⁰⁴

Z hlediska subjektivní stránky § 403 TrZ jde o trestný čin úmyslný. Je třeba, aby pachatel znal alespoň v obecných rysech jím propagované nebo podporované hnutí (nemusí být jeho členem nebo být se členy hnutí v bezprostředním kontaktu), aby věděl, že jde o hnutí, které prokazatelně směřuje k potlačení práv a svobod člověka, nebo hlásá rasovou, etnickou, národnostní, náboženskou či třídní zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob, a chtěl tímto svým jednáním toto hnutí podporovat nebo propagovat, popř. byl srozuměn s tím, že jeho jednání takové hnutí podporuje nebo propaguje.¹⁰⁵

Také u § 404 TrZ z hlediska subjektivní stránky jde o trestný čin úmyslný. Pachatel musí vědět, že svým jednáním vyjadřuje sympatie k hnutí, které prokazatelně směřuje k potlačení práv a svobod člověka, nebo hlásá rasovou, etnickou, národnostní, náboženskou či třídní zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob. Dále pachatel musí být veden úmyslem veřejně projevovat sympatie k určitému hnutí.¹⁰⁶

---

¹⁰³ JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestné zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 9. vyd. Praha: Leges, 2022, s. 591–592. ISBN 978-80-7502-637-8.

¹⁰⁴ *Trestní zákoník (EVK)*. In: Uloz.to [online]. 2009, s. 3201 a 3208 [cit. 2023-03-11]. Dostupné z: <https://uloz.to/file/8xbPlpnERM2F/trestni-zakonik-s-komentarem-rar#!ZJMzZQR2ZGAWL2WyAwLkZTDIZTSyZxLIGIWXMGOSrSyCG2Z4BD==>

¹⁰⁵ Tamtéž, s. 3204.

¹⁰⁶ Tamtéž, s. 3208.

Z uvedených subjektivních stránek lze spatřovat kluzký rozdíl mezi skutkovými podstatami v tom, že v případě právní klasifikace dle § 403 TrZ je potřeba naplnit znaky skutkové podstaty mimo jiné tím, že bude zjištěno založení, podpora nebo propagace hnutí, které prokazatelně směřuje k potlačení práv a svobod člověka, nebo hlásá rasovou, etnickou, národnostní, náboženskou či třídní zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob. Přičemž v případě právní klasifikace dle § 404 TrZ je potřeba naplnit znaky skutkové podstaty mimo jiné tím, že bude zjištěn veřejný projev sympatií k hnutí, které prokazatelně směřuje k potlačení práv a svobod člověka, nebo hlásá rasovou, etnickou, národnostní, náboženskou či třídní zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob.

5.2 Příklad překvalifikování trestného činu

Okresní soud v Rokycanech vydal dne 17. 2. 2011 rozhodnutí pod spisovou značkou 1 T 145/2010-283, ve kterém rozhodoval o vině z protiprávního jednání obžalovaného J. S., kterému bylo v době spáchání 19 let.

Obžalovaný za použití počítače umístil na veřejně přístupnou internetovou stránku www.lide.cz v rámci svého profilu fotografii s neonacistickým symbolem „Odal Rune“ s nápisem Extreme Hatred, nad kterou byl umístěn nápis Old School Hate!.

Znalec z oboru kriminalistiky ve své výpovědi uvedl, že neví o konkrétní politické straně, která by v současné době používala symbol „Odal Rune“ jako svůj znak, avšak zmiňuje neformální neonacistické organizace a skupiny osob. Za formálně neregistrovanou a existující ve smyslu organizační struktury (tzn. že se nějakým způsobem svolávají a pořádají různé akce) považuje neonacistickou organizaci, která každý čtvrt rok měnila svůj název například na Odpor, Odpor teď, Vzduch. Dále podle znalce bylo vyloučeno, aby obžalovaný s ohledem na soubor zveřejněných obrázků, fotografií a textů zveřejnil fotografii s neonacistickým symbolem bez záměru propagovat hnutí směřující k potlačení práv a svobod člověka.

Ohledně právní kvalifikace Okresní soud v Rokycanech dospěl na základě zjištěných okolností k závěru, že obžalovaný svým jednáním naplnil všechny pojmové znaky zvláště závažného zločinu podpory a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka dle § 403 odst. 1, odst. 2 písm. a) TrZ, neboť

propagoval hnutí uveřejněním symbolu na veřejně přístupném serveru. Okresní soud uložil podmíněný trest na zkušební dobu v trvání dva a půl roku a trest propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty, a to osobní nezačernávací počítač.

Proti rozsudku okresního soudu bylo podáno odvolání obžalovaného, proto ve věci samé znovu rozhodoval Krajský soud v Plzni ve veřejném zasedání konaném 27. 4. 2011 pod spisovým číslem 8To 131/2011.

Odvolání směřovalo k výroku o vině i trestu, který J. S. odůvodnil prostřednictvím svého obhájce. Odvoláním byl napaden závěr okresního soudu, jež nesouhlasilo, že prezentovaný symbol v době spáchání skutku užívalo hnutí Národní odpor. Dále se obžalovaný neztotožňoval se závěrem okresního soudu, podle kterého se dopustil podpory a propagace hnutí, jelikož podle obhajoby neposkytl podporu morální nebo materiální a u propagování hnutí, které spočívá v oslavování a vyzdvihování hnutí, nebyl zjištěn jediný usvědčující důkaz. Podle obhajoby v posuzovaném jednání obžalovaného nebylo možné shledat podporu a propagaci existujícího hnutí tak, aby byly naplněny znaky skutkové podstaty dle § 403 TrZ. Na základě těchto skutečností je podle odvolatele možné jednání obžalovaného kvalifikovat jako naplnění skutkové podstaty přečinu dle § 404 TrZ.

Krajský soud v Plzni v přezkumném řízení a po zohlednění konkrétních podmínek obhajoby a doplnění dokazování shledal zjištěný skutek, že obžalovaný symbol a nápisy umístil na veřejně přístupnou internetovou stránku a byl si přitom vědom, jaké hnutí a organizace předmětný symbol využívaly či využívají, a že jde o existující hnutí, která hlásají rasovou, etnickou a národnostní zášť. Podle krajského soudu tak učinil, aby projevil své sympatie k takovým hnutím. Soud se ztotožnil s argumentací obhajoby a také tím, že okresní soud neměl obžalovaného uznat vinným z podpory a propagace hnutí, proto krajský soud došel k závěru, že prostřednictvím internetu obžalovaný projevil sympatie k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka a naplnil tak znaky skutkové podstaty dle § 404 TrZ. Krajský soud po překvalifikování trestného činu uložil podmíněný trest na zkušební dobu v trvání dvou roků a současně nad obžalovaným vyslovil dohled probačního úředníka a propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty.

Byť se jednalo o hnutí formálně neregistrovaná, ale existující v době, kdy pachatel trestný čin spáchal, byla tato skutečnost důležitá pro naplnění obligatorního znaku skutkové podstaty. Po naplnění tohoto znaku skutkové

podstaty bylo možné disponovat s právní kvalifikací dle § 403 a 404 TrZ a z dostupných důkazů vyhledat další znaky skutkové podstaty pro ustanovení právní kvalifikace výše uvedených paragrafů. Okresní soud podle krajského soudu z dostupných důkazů chybně našel znak skutkové podstaty pro právní kvalifikaci dle § 403 TrZ tím, že shledal znak propagace hnutí, jelikož nebyl zjištěn záměr pro hnutí získat příznivce umístěním symbolu na veřejně přístupný server, nýbrž umístěním symbolu na veřejně přístupný server projevil své sympatie k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka, načež veřejným spácháním a vědomým projevem sympatií ke hnutí naplnil skutkovou podstatu dle § 404 TrZ.

5.3 Příklady typicky používaných operativních postupů

Příklady typicky používaných operativních postupů a prostředků při odhalování a objasňování projevů extremismu budou demonstrovány na jednotlivých skutcích z dostupného rozsudku vydaného Krajským soudem v Plzni dne 14. 12. 2015 pod spisovým číslem 34T 9/2014 – 5356.

1. SKUTEK OBŽALOVANÝCH BALÍK A LEPOVÁ

Obžalovaný Balík založil, vedl, podporoval a propagoval neonacistickou skupinu mimo jiné distribucí předmětů s neonacistickou symbolikou a vytvořil veřejně přístupnou webovou stránku. S jeho činností mu aktivně pomáhala jeho přítelkyně, obžalovaná Lepová.

Policejní orgán na základě operativní činnosti zajistil podstatné skutečnosti o trestné činnosti obžalovaného Balíka a pravidelným monitorováním webové stránky zjistil jeho trestnou činnost, kterou zanalyzoval a zadokumentoval. Dále si policejní orgán vyžádal ústavní znalecký posudek z oboru sociální vědy, odvětví politologie, ve kterém znalec uvedl na základě zjištěných skutečností, že obsah webových stránek vyvolává dojem o jejich příslušnosti k neonacistickým skupinám.

Oprávněnému policistovi byl povolen státním zástupcem v rámci OPP předstíraný převod celkem třikrát. Předstírané převody vykonával policista, svědek, pod vytvořenou legendou jako Karel Novák, který si založil e-mail, aby mohl navázat komunikaci. Po navázání komunikace s osobou si svědek domluvil první schůzku, na niž se dostavily dvě osoby, první se představila jako Honza a druhá jako Petra. Ze svědecké výpovědi, kdy došlo k popisu osob, bylo zjištěno,

že se jedná o obžalované Balíka a Lepovou. V rámci prvního předstíraného převodu došlo svědkem k odkoupení od osob trika s nápisem neonacistické organizace, hudební CD a DVD nosiče, navíc svědek obdržel 40 samolepek s neonacistickými nápisy. Při druhém předstíraném převodu svědek odkoupil opět trika, CD a dále mikinu. Prodávající opět poskytl zdarma samolepky. Při třetím předstíraném převodu se jednalo pouze o nákup trik.

Svědecká výpověď osoby vystupující pod vytvořenou legendou jako Karel Novák, video a audio záznamy a fotografie pořízené z předstíraných podvodů byly procesně použitelné jako důkaz.

2. SKUTEK OBŽALOVANÝCH BALÍK, ŠIŠÁK A LEPOVÁ

Obžalovaný Balík a Šišák distribuovaly předměty s neonacistickou tematikou, obžalovaná Lepová opět pomáhala svou činností obžalovanému Balíkovi.

Policejní orgán v tomto skutku získával poznatky k odhalení spáchaných či připravovaných trestných činů sledováním obžalovaného Balíka. Celkově sledování proběhlo dvakrát. V prvním případě sledování bylo zadokumentováno, že se obžalovaný Balík a Lepová sešli s obžalovaným Šišákem, kde obžalovaný Balík ukazoval obžalovanému Šišákovi trika a listiny a společně nahlíželi do notebooku obžalovaného Balíka. Při druhém setkání se sešli pouze obžalovaní Balík a Šišák, během kterého hovořili a prohlíželi si CD a DVD nosič bez obalu, s tím pak obžalovaný Balík v ruce odešel.

Policejní orgán ze zájmového prostředí institutem OZTP zjistil komunikaci mezi obžalovanými Balíkem a Lepovou. Domlouvali se, kdo bude kontaktovat obžalovaného Šišáka, jelikož jim přišly peníze, které chtěli použít na výrobu velkého množství věcí. V některých případech ho kontaktovala sama obžalovaná Lepová za účelem sjednání schůzky, kdy měly být projednány určité nabídky.

3. SKUTEK OBŽALOVANÝCH BALÍK A NOVÁK

V posuzovaném skutku obžalovaní záměrně založili požár pomocí automobilového benzínu a sirek v zadní části dřevěného srubu.

Policejní orgán operativním získáváním a prověrkou operativních informací, které spočívají v získávání a prověřování poznatků o spáchané trestné činnosti, provedl výpovědi svědků a oznamovatele, provedl ohledání místa činu, fotodokumentaci, použil služebního psa k vyhledání akceleračních hoření a vyžádal

si odborné vyjádření z oboru kriminalistika, odvětví fyzikální chemie. Také si obstaral odborné vyjádření Hasičského záchranného sboru ČR, se kterým se shodl, že příčinou požáru bylo úmyslné zapálení pomocí automobilového benzínu v prostoru zadní stěny srubu.

OZTP prováděný dle § 88 TrŘ na základě vydaného písemného příkazu umožnil seznámit se s obsahem dopravovaných zpráv, ve kterých krátce po spáchání skutku obžalovaný Balík v elektronické podobě sdělil obžalované Lepové, že obžalovaný Novák před chvílí odešel, a dále uvedl, že „*dnes to bylo fajn, konečně něco pořádného, v tom správném stylu*“. Dále byl zajištěn OZTP mezi obžalovaným Balíkem a Novákem, kdy první jmenovaný napsal textovou zprávu: „*Dnes to byla pěkná akce! Příště bude ještě lepší. Pak napiš neděli.*“ Vzápětí mu odpověděl druhý jmenovaný: „*Jo, všechno je o.k. Jsem už skoro doma. Zítra napíšu kolem 14.00 hod., jak to vypadá v neděli.*“ Druhý den po spáchaném skutku byly zjištěny další záznamy OZTP mezi obžalovaným Balíkem a Lepovou, ve kterém první jmenovaný hovoří o akci či akcích z předešlého dne, při nichž byl přítomen i obžalovaný Novák. Závěrečná usvědčující zpráva o žhářském útoku byla: „*Akce byla úspěšná! Zůstal jen popel!*“ Tu zaslal téhož dne obžalovaný Balík obžalovanému Novákovi.

4. SKUTEK OBŽALOVANÝCH KOPECKÝ A MENDONĚ

Obžalovaní byli členové neonacistické skupiny, kterou založil obžalovaný Balík. Tuto skupinu podporovali členskými platbami obžalovanému Balíkovi, dále plánovali akce, hledali volné prostory a tvořili články (které měly být umístěné na webovou stránku vytvořenou obžalovaným Balíkem) na podporu a propagaci této skupiny.

Jednání obžalovaného Kopeckého a Mendoně bylo spolehlivě odhaleno institutem OZTP na základě telekomunikačního provozu, ve kterém pro komunikaci využívali níže jmenovaní odposlouchané mobilní telefony. Z hovorů mezi obžalovanými Balíkem a Lepovou byly zjištěny platby členských příspěvků výše jmenovaných obžalovaných, dále tvorba článků obžalovaného Kopeckého, kdy sděloval obžalovaný Balík obžalované Lepové, že zrovna zpracovával nějaké články, které mu zaslal obžalovaný Kopecký. V následujících dnech napsal obžalovaný Kopecký obžalovanému Balíkovi SMS zprávu, že mu zasílá další článek, tentokrát od obžalovaného Mendoně. V komunikaci obžalovaného Balíka,

Kopeckého a Mendoně bylo zjištěno, všichni obžalovaní komunikovali o zajištění vhodných prostor pro konání akce, přičemž obžalovaný Kopecký obžalovanému Balíkovi sdělil, že původní prostor nevyšel, proto budou s obžalovaným Mendoněm hledat jiný.

5. SKUTEK OBŽALOVANÝCH KOPECKÝ A MENDOŇ

Obžalovaní se skutku dopustili v Mariánských Lázních tím, že nastříkali černou barvou ve spreji nápisy propagující neonacistickou organizaci na různé objekty.

K objasnění a prověření skutečností důvodně nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, opatřil policejní orgán nezbytné vysvětlení od svědků, kteří byli zástupci majitelů napadených objektů, a od obžalovaného Kopeckého a Mendoně, kteří byli v přípravném řízení vyslechnuti policejním orgánem a doznali se. Dále policejní orgán opatřil k objasnění a prověření skutečností potřebné podklady a zajistil stopy trestného činu v Mariánských Lázních, konkrétně ohledáním místa činu s fotodokumentací a sepsaným protokolem o něm, odborným vyjádřením z oboru kriminalistika, odvětví chemie a fyzika, ke znečištěné nátěrové hmotě.

Po splnění zákonných podmínek k použití institutu OZTP mohla být k objasnění trestné činnosti odhalena elektronická komunikace, ve které se obžalovaní Kopecký a Mendoň přes SMS dohodli, že by měli udělat „nějaký výlet“, protože to požaduje obžalovaný Balík, kterého pak obžalovaný Kopecký o výletě informoval. Na akci se vzájemně přes SMS zprávy domlouvali obžalovaní Kopecký a Mendoň asi deset dnů, v den naplánované akce byla jejich poloha zjištěna podle buňky mobilních operátorů v Mariánských Lázních.

6. SKUTEK OBŽALOVANÝCH KOPECKÝ A POLÁČEK

Obžalovaní se spolu podíleli na realizaci žhářského útoku na ubytovnu obývanou převážně romskou národností v Aši. Vytvořili dvě zápalné láhve s obsahem automobilového benzínu a knoty, které hodili do okna v přízemí ubytovny, přičemž jednu zapálenou láhev hodil do objektu obžalovaný Kopecký a druhou obžalovaný Poláček, který nestihl knot zapálit, protože byl vyrušen další osobou.

Z uceleného systému postupů a metod určeného k získávání, shromažďování a prověřování operativních informací o trestné činnosti použil policejní orgán výpovědi obžalovaných v přípravném řízení, ve kterých se ke žhářskému útoku doznali. Dále s obžalovaným Kopeckým provedl v přípravném řízení prověrku na místě, kterou zaznamenal do protokolu. Provedl výslechy svědků, ohledání místa činu s fotodokumentací a náčrtky. Vyžádal si odborné vyjádření Hasičského záchranného sboru ČR, ve kterém bylo uvedeno, že k požáru muselo být použito akcelérátoru, což potvrdil i souhrnný posudek Kriminalistického ústavu z oboru kriminalistika, který ze zjištěných stop zjistil přítomnost automobilového benzínu.

Opět byla institutem OZTP doložena telefonní komunikace ze zájmového prostředí mezi jmenovanými obžalovanými. Krátce po předmětném útoku obžalovaný Kopecký telefonoval obžalovanému Poláčkovi, kterému sděloval, že je na místě hodně policistů a hasičů, načež se druhý jmenovaný tázal, zda „to aspoň hoří“.

Před úplným závěrem této podkapitoly budou ukázány vznesené námítky obhajoby a přesvědčivé reakce soudu na ně, aby bylo možné přiložit fakt do vědomí o tom, že obhajoba vždy shledává důvody pro zproštění obžaloby svých klientů, a proto je potřeba, aby oprávněný policista operativně pronikající do prostředí za účelem získávání operativních informací ze zájmového prostředí o trestné činnosti citlivě volil svou oprávněnou činnost a možnosti využití prostředků podle zákonných podmínek.

Obhajoba obžalovaného Balíka vznesla námítky, které se týkaly vydaného příkazu k OZTP. Obhajoba argumentovala tím, že příkaz nebyl řádně odůvodněn a chyběla v něm určená doba k provádění odposlechů. Dále se obhajoba odvolávala na špatnou technickou kvalitu pořízených telefonních záznamů, písemné přepisy hovorů pořízené policejními orgány odmítala jako důkaz.

Soud se ani s jedním argumentem obhajoby neztotožnil. Protistraně namítal, že k OZTP byly vždy vydané příkazy Obvodním soudem pro Prahu 1 a Městským soudem v Praze. Příkazy obsahově splňovaly zákonné předpoklady pro jejich vydání, jelikož měly charakter neodkladných a neopakovatelných úkonů a bylo vedeno trestní řízení pro zvláště závažný zločin, k jehož stíhání Českou republiku zavazují vyhlášené mezinárodní smlouvy. V tomto případě šlo zejména

o Mezinárodní úmluvu o odstranění všech forem rasové diskriminace pod č. 95/1974 Sb., a Úmluvu o zabránění a trestání zločinu genocidia pod č. 32/1995 Sb. Další námitka uváděla, že sice není vysvětlena doba, po kterou bude prováděn OZTP, ale jedná se pouze o formální nedostatek, který nemůže založit nepoužitelnost získaných OZTP. K poslední argumentaci soud uvedl, že z pohledu soudu byly přehrávané záznamy na telefonních odposleších srozumitelné a zřetelné a je mu pochopitelně známo, že odposlech telefonního hovoru je samotným důkazem, proto v hlavním líčení přehrával pořízené zvukové záznamy.

Dále obhajoba upozornila v souvislosti s předstíranými převody na skutečnost, že v průběhu převodů mezi svědkem a obžalovaným Balíkem byly vedeny hovory, které se netýkaly prováděného úkonu, proto tyto získané informace nad rámec úkonu od obžalovaného nelze použít. Použitelnost takové informace nelze použít, a to ani za okolností, že v téže době bylo proti obžalovanému povoleno sledování. Mohlo by se tak stát v případě, že by oprávněný policista byl použit jako agent po povolení soudce příslušného vrchního soudu, k čemuž ale nedošlo. Načež soud upozornil, že považoval za procesně použité pouze ty pasáže, které se týkaly předstíraného převodu.

A v úplném závěru této podkapitoly bude shrnuta náročná práce policejního orgánu. Aby byla tato práce procesně použitelná, bylo důležité při operativním zpracování klást důraz na poctivost a svědomitost, použít vhodné postupy a metody směřující k odhalení, objasnění a řádnému dokumentování trestné činnosti s cílem získat dostatečné množství důležitých podkladů k trestněprávně relevantní události. To se policejnímu orgánu u výše uvedených skutků povedlo z uceleného systému OPČ pravidelným monitorováním webové stránky a jejím zanalyzováním a zadokumentováním; vyžádaným ústavním znaleckým posudkem; výsledky svědků a oznamovatele; podanými výpověďmi osob v přípravném řízení; ohledáním místa činu a jeho zadokumentováním; fotodokumentací; náčrt; vyžádanými odbornými vyjádřeními od Hasičského záchranného sboru ČR; vyžádanými odbornými vyjádřeními z oboru kriminalistika; vyžádaným posudkem kriminalistického ústavu a prověrkou na místě.

Ze souboru OPP provedl policejní orgán předstíranou koupi předmětů na třech schůzkách na základě písemného povolení státního zástupce k předstíranému převodu; dále získal poznatky o osobách a věcech; použil utajovaným způsobem sledování ve dvou případech; byl prováděn odposlech, který umožnil seznámit se s obsahem zpráv zasílaných v elektronické podobě z mobilních telefonů – k tomu použil institut OZTP.

6 ANALÝZA

6.1 Způsob rozhodování soudů

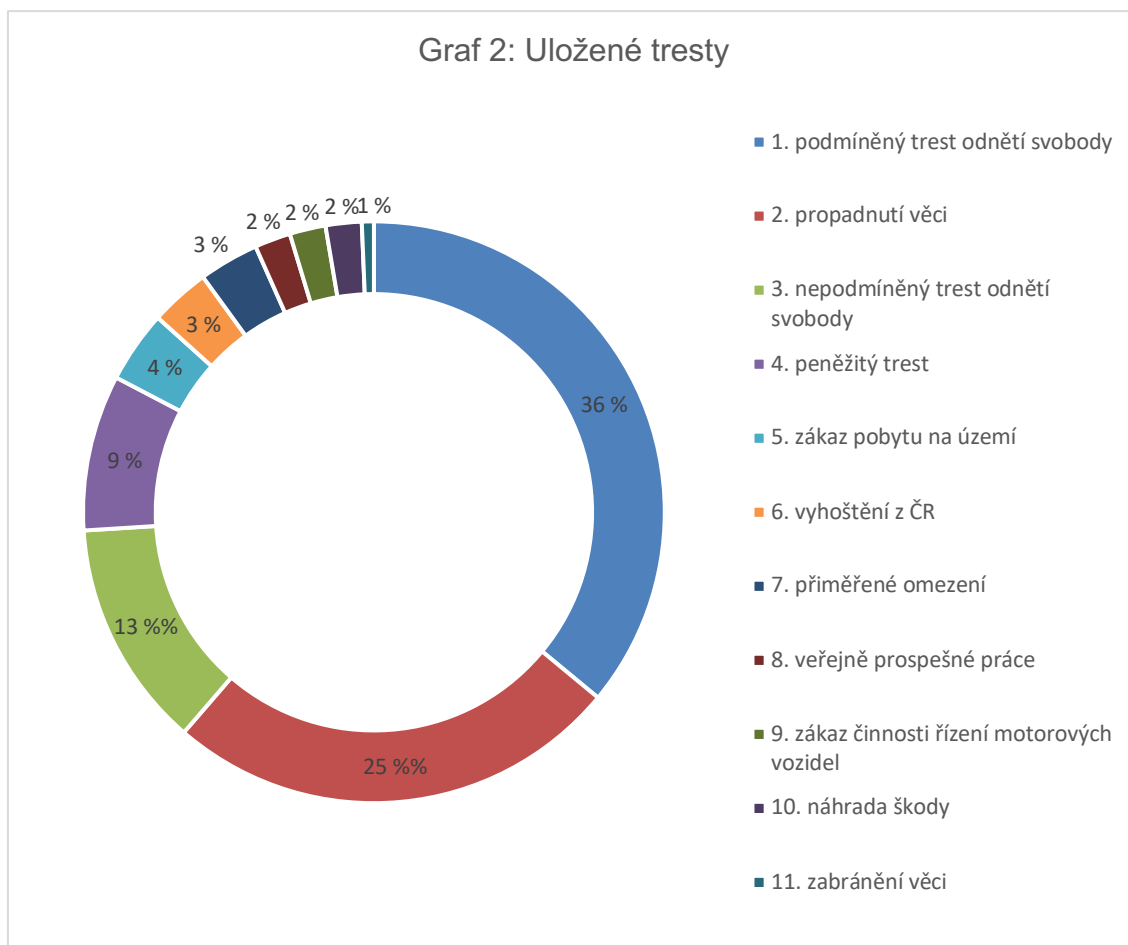
Analýza bude vycházet ze zákonně určených obsahů rozsudků, usnesení a trestních příkazů. Z dostupných soudních dokumentů došlo v několika případech ve výrokové části k překvalifikování trestných činů způsobených extremistickým jednáním, nebo k uložení jiné viny a trestu. Pro tuto analýzu bylo použito znovu rozhodnutí uvedené ve výrokových částech. Dále bylo z dostupných soudních dokumentů zjištěno zproštění rozsudků v pěti případech, které samozřejmě nebudou součástí této analýzy.

Graf 1: Způsob rozhodování

6.2 Uložené tresty

Graf 2: Uložené tresty

Soudy při pravomocném odsouzení pachatelů vybraných trestných činů spojených s extremismem rozhodly uložením podmíněného trestu odnětí svobody 54 pachatelům a nepodmíněného trestu odnětí svobody 19 pachatelům. Podmíněné a nepodmíněné tresty odnětí svobody byly vydány současně i s jinými tresty, například s trestem propadnutí věci, který byl uložen v 38 případech.

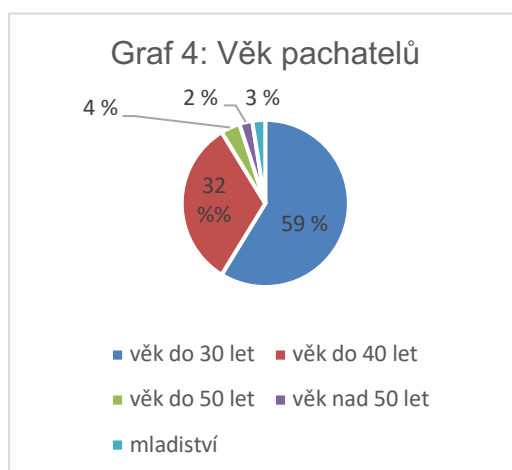

6.3 Pachatelé

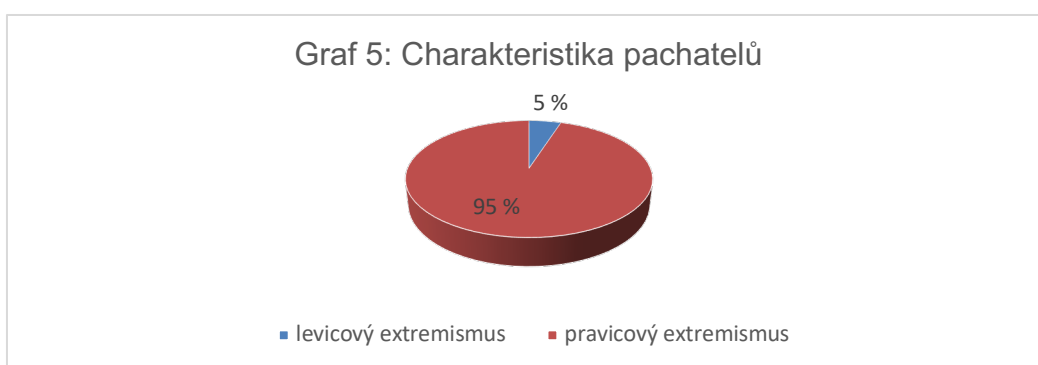
Graf 3: Podíl mužů a žen mezi pachateli extremistické trestné činnosti

Graf 4: Věk pachatelů

Graf 5: Charakteristika pachatelů

Z grafů jednoznačně vyplývá, že na páčání extremistické trestné činnosti se nejvíce podílejí muži ve věku do 30 let s konfesí pravicového extremismu. Jako způsob páčání protiprávních extremistických projevů převažovaly: sprejerství;

prostřednictvím internetu; nošení oblečení se symbolem extremistického hnutí, organizace či uskupení na veřejnosti přístupném místě; extremisty zorganizované veřejné akce a souvislost s nimi; výroba předmětů se symbolem extremistického hnutí, organizace či uskupení a hajlování.

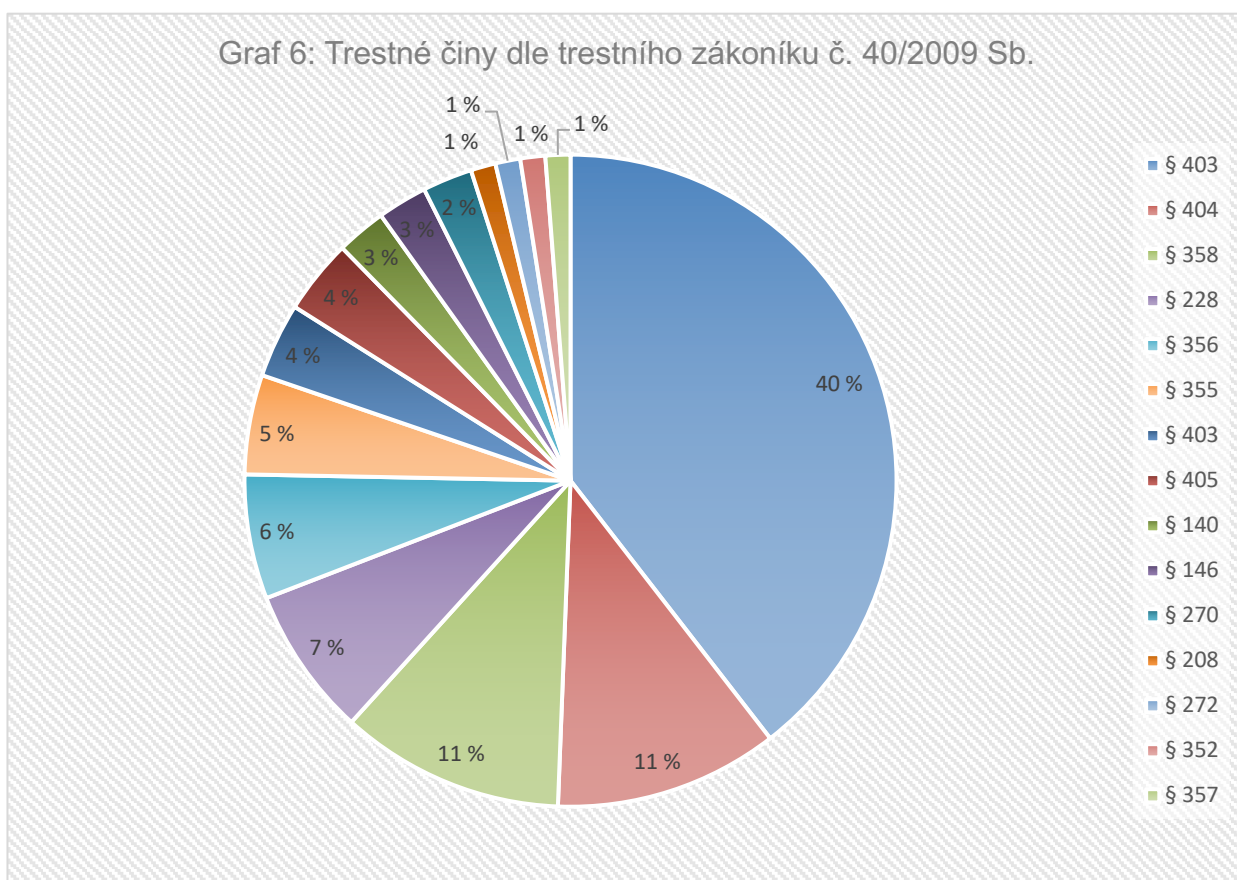
Z celkového podílu mužů spáchalo extremistickou trestnou činnost 7 cizinců a z celkového počtu pachatelů byly některé protiprávní projevy spáchané ve spolupachatelství; recidivistou; po požití alkoholu nebo jiné návykové látky. Také bylo zjištěno použití zbraně.

Z dostupných soudních dokumentů nebyl věk uveden u 5 pachatelů.

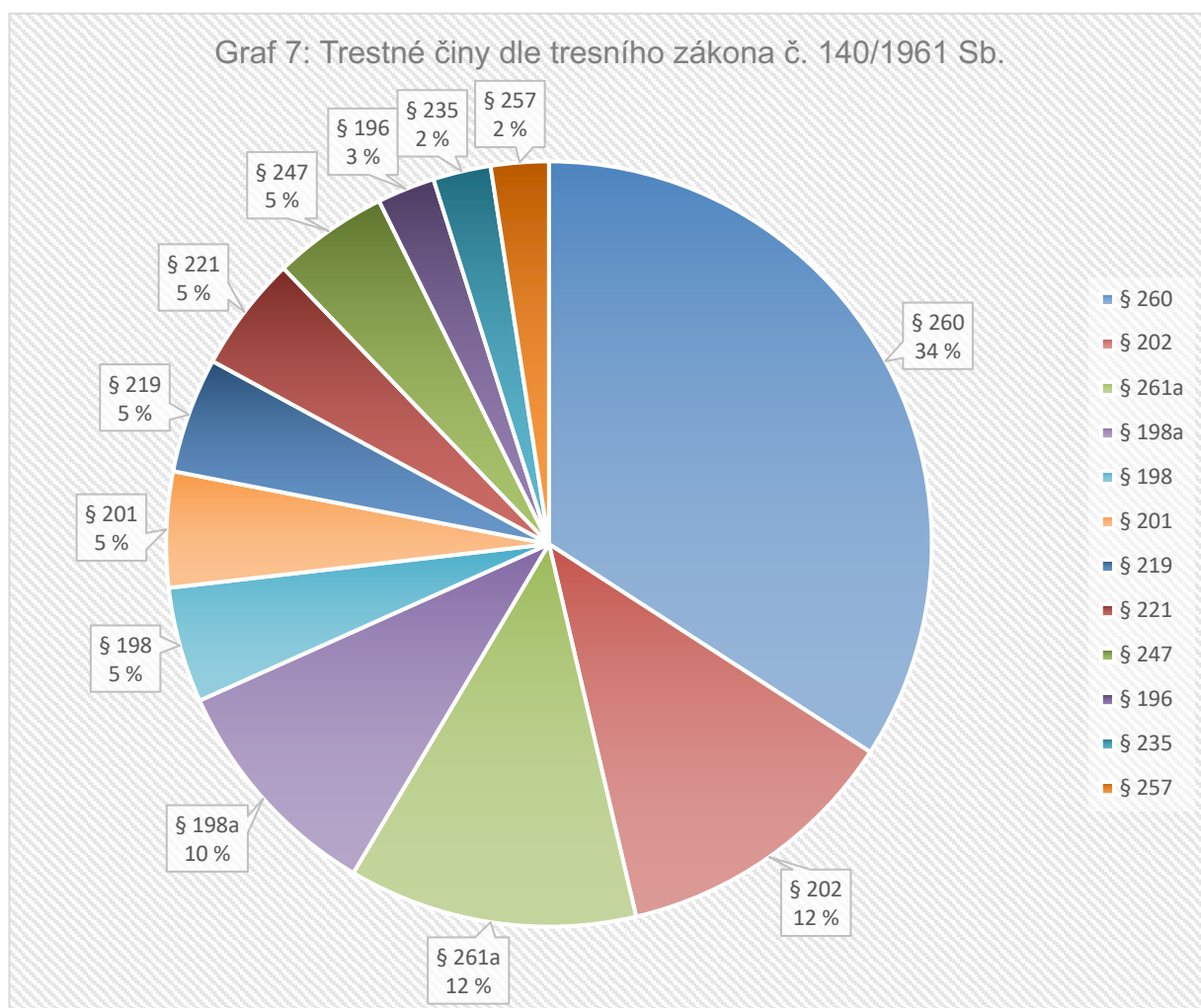
6.4 Trestné činy

Do analýzy právně kvalifikovaných trestných činů byly zakomponované všechny protiprávní skutky, kterých se pachatelé při extremistickém jednání dopouštěli. Soudy v případech několika spáchaných protiprávních skutků ukládaly úhrnné nebo souhrnné tresty, proto bude větší počet spáchaných trestných činů než pachatelů. Jelikož právním aktem stanovená povinnost soudům ukládat úhrnné nebo souhrnné tresty nemění nic na skutečnosti, že byl spáchaný trestný čin s extremistickým podtextem, budou do analýzy zahrnuty všechny skutky, které byly spáchány v rozporu s právní normou.

Graf 6: Trestné činy dle trestního zákoníku č. 40/2009 Sb.

Graf 7: Trestné činy dle trestního zákona č. 140/1961 Sb.

Soudy na základě doložených důkazů shledaly nejčastěji naplnění skutkové podstaty právně kvalifikovaného skutku z TrZ dle § 403 založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka a dle § 404 projev sympatií k hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod. Skutky z trestního zákona byly nejčastěji kvalifikovány dle § 260 jako podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka.

ZÁVĚR

Tlak extremistického břemene si už nevyžaduje pozornost tolika orgánů, to dokládá oslabení zástupců, kteří se podíleli na přípravách výročních zpráv vydaných MV ČR. Také kompendium ideologií současného vývoje hnutí, organizací či uskupení vytvářené extremisty svědčí o úpadku příčin klasického extremistického charakteru. Tradiční představitelé extremismu přestali tvořit hlavní hrozby pro český demokratický stát, neboť ho začaly oslabovat xenofobně populistické subjekty svými projevy předsudečné nenávisti.

Ze znázorněných příkladů je patrné, že náročný militantní přístup orgánu k břemenu extremismu neulehčují striktně regulované právní normy z teoretické části, jelikož kladou vysoké nároky na preciznost v krátkém čase. Naproti tomu však bylo zjištěno, že se orgány činné v trestním řízení snaží aplikovat militantnost ve vzájemném zastávání svých činností. Leč tíhu břímě pro orgány činné v trestním řízení je spatřován i v právních aktech, záruka vyvíjejícího se právního státu může být důvodem, proč dochází k postupnému úpadku či stagnaci tradičních představitelů extremismu.

Provedená analýza ze soudních dokumentů odhalila odvážný, ničím neulehčený militantní přístup orgánů na tlak extremistického břemene tím, že v celkovém počtu 46 soudních rozhodnutí bylo dle trestního zákoníku zjištěno 79 právně kvalifikovaných trestných činů a dle trestního zákona bylo zjištěno 41 právně kvalifikovaných trestných činů. Soudní orgány, a to včetně úhrnných nebo souhrnných trestů, rozdaly 150 trestů 85 pachatelům převážně mužského pohlaví ve věku do 30 let a s pravcově extremistickou konfesí.

I když byl zjištěn celkový úpadek v problematice projevů extremismu, stále z celkového počtu 46 soudních dokumentů upozorňuje 9 dokumentů na skutečnost, že páchaná trestná činnost protiprávním extremistickým projevem nezaniká, jelikož pachatelé v nich spáchali skutky po roce 2016, které byly právně kvalifikované jako trestné činy. Je proto nezbytné, aby orgány činné v trestním řízení vytrvaly v militantním boji s problematikou projevů extremismu.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použité literatury a citované literatury:

1. CHARVÁT, Jan. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-098-6.
2. JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestné zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 9. vyd. Praha: Leges, 2022. ISBN 978-80-7502-637-8.
3. KUPKA, Petr, LARYŠ, Martin a Josef SMOLÍK. *Krajní pravice ve vybraných zemích střední a východní Evropy*. Brno: Masarykova univerzita, 2009. ISBN 978-80-210-4845-4.
4. LEBEDA, David. *Úvod do problematiky extremismu. Příručka pro pedagogy*. Praha: Wolters Kluwer, 2013. ISBN 978-80-7478-394-4.
5. NĚMEC, Miroslav. *Kriminalistická taktika pro policisty a studenty Policejní akademie České republiky v Praze*. Praha: ABOOK, 2017. ISBN 978-80-906974-0-9.
6. VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Extremismus a společnost*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017. ISBN 978-80-7380-65-1.

Právní normy:

1. Zákon číslo 141/1961 Sb., *o trestním řízení soudním (trestní řád)* v platném znění.
2. Zákon číslo 273/2008 Sb., *o Policii České republiky* v platném znění.
3. Zákon číslo 40/2009 Sb., *trestní zákoník* v platném znění.

Webové stránky a internetové zdroje:

1. BIS. *Výroční zpráva Bezpečnostní informační služby za rok 1996 a 1997* [online]. Praha: BIS, 1998 [cit. 2022-09-20]. Dostupné z: <https://www.bis.cz/public/site/bis.cz/content/vyrocnizpravy/zprava-ocinnosti-za-rok-1996-a-1997.pdf>
2. MAREŠ, M. Moravismus a extremismus. *Středoevropské politické studie* [online]. 2001, 4(4) [cit. 2022-11-06]. ISSN 1212-7817. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/cepsr/article/view/3884/5402>

3. MV ČR. Analýza dostupných soudních rozsudků pachatelů extremistické, rasově motivované a xenofobní násilné trestné činnosti. *Mvcr.cz* [online]. © 2022 [cit. 2022-11-06]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-analyza-dostupnych-soudnich-rozsudku.aspx>
4. ODBOR BEZPEČNOSTNÍ POLITIKY. Co je extremismus. In: *Mvcr.cz* [online]. 25. 11. 2010 [cit. 2022-09-20]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/co-je-extremismus.aspx>
5. MV ČR. *Zpráva o problematice extremismu 2002* [online]. Praha: MV ČR, 2002 [cit. 2022-09-20]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/extremismus-zprava-o-problematice-extremismu-2002.aspx>
6. MV ČR. *Informace o problematice extremismu na území České republiky v roce 2007* [online]. Praha: MV ČR, 2008 [cit. 2022-09-20]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/zprava-o-problematice-extremismu-2007.aspx>
7. MV ČR. *Zpráva o extremismu na území České republiky v roce 2016* [online]. Praha: MV ČR, 2017 [cit. 2023-02-01]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocnizpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>
8. MV ČR. *Zpráva o extremismu na území České republiky v roce 2017* [online]. Praha: MV ČR, 2018 [cit. 2023-02-01]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocnizpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>
9. MV ČR. *Zpráva o extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2018* [online]. Praha: MV ČR, 2019 [cit. 2023-02-01]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocnizpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>
10. MV ČR. *Zpráva o extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2019* [online]. Praha: MV ČR, 2020 [cit. 2023-02-07]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocnizpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>
11. MV ČR. *Zpráva o extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2020* [online]. Praha: MV ČR, 2021 [cit. 2023-02-07]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocnizpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

12. MV ČR. *Zpráva o extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2021* [online]. Praha: MV ČR, 2022 [cit. 2022-09-20]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/zprava2021-pdf.aspx>
13. NEJVYŠŠÍ STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ *Metodický materiál EXTREMISMUS* [online]. Brno: Nejvyšší státní zastupitelství, 2009 [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: <http://portal.justice.cz/nsz/soubor.aspx?id=82741#page79>
14. Policie ČR. Co je extremismus? *Policie.cz* [online]. © 2022 [cit. 2022-09-20]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/ncoz-extremismus-co-je-extremismus.aspx>
15. *Trestní zákoník (EVK)*. In: Uloz.to [online]. 2009, s. 3201 a 3208 [cit. 2023-03-11]. Dostupné z: <https://uloz.to/file/8xbPIpnERM2F/trestni-zakonik-s-komentarem-rar#!ZJMzZQR2ZGAWL2WyAwLkZTDIZTSyZxLIGIWXMGOsrSyCG2Z4BD==>

Seznam rozsudků:

1. Spisová značka rozsudku 1 T 145/2010-283, str. 48.
2. Spisová značka rozsudku 8To 131/2011, str. 49.
3. Spisová značka rozsudku 34T 9/2014-5356, str. 50.

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Způsob rozhodování	55
Graf 2: Uložené tresty	56
Graf 3: Podíl mužů a žen mezi pachateli extremistické trestné činnosti	57
Graf 4: Věk pachatelů	57
Graf 5: Charakteristika pachatelů	57
Graf 6: Trestné činy dle trestního zákoníku č. 40/2009 Sb.	59
Graf 7: Trestné činy dle trestního zákona č. 140/1961 Sb.	60